Koledníci v trebišovskom pravoslávnom chráme

Odkaz sv. Cyrila a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Заповіт св. Кирила і Мефодія

Roč. LXVI/2020 ISSN 0139-9012

01/2020

Metropolita Rastislav a pražský arcibiskup Michal posvätili zvony v chráme sv. Rastislava v Snine

Metropolita Rastislav prijal hostí zo Srbskej pravoslávnej cirkvi v čele s pakračko-slavonským vladykom Jovanom

Príhovor igumenie Serafimy z monastiera Jasenovac v Košiciach

Vystúpenie srbského zboru z Belehradu v Košiciach

POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY

Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku

- Christovo Narodenie 2019-20

Duchovní otcovia, bratia a sestry, vyvolený, požehnaný a milovaný Boží ľud:

ХРИСТОСЪ РАЖДАЕТСЯ!

Odnepamäti začína kresťanská Cirkev oslavu svojich sviatkov a pamiatok svätých v predvečer sláveného dňa – a nie je to inak ani v svetlý deň Christovho Narodenia – Рождество. Nuž aké sú prvé slová, ktorými nás naši svätí Otcovia – autori bohoslužobných textov – uvádzajú do osláv dňa Narodenia nášho Spasiteľa? Пріидите, возрадуемся Господеви – Poďte, radujme sa Hospodinovi! Ak by nepovedali nič iné, úplne by stačili i tieto prosté slová – tešme sa novonarodenému Christovi! Ale oni nám настоящую тайну сказующе vysvetľujú, v čom sa ukrýva tajomstvo radosti nastávajúceho dňa: средостѣніе градѣжа разрушися, пламенное оружіе плещи даетъ, и херувимъ отступаетъ отъ древа жизни – bol zborený múr oplotenia, ohnivý meč sa odvrátil a cherubín odstúpil od stromu života – a to všetko preto, aby mohol človek opäť ochutnať sladkosť Raja, z ktorého bol vyhnaný kvôli neuposlúchnutiu Božieho príkazu. Ale toto sú len vonkajšie dôsledky udalosti Christovho Narodenia. Jeho skutočnou podstatou a pravým Tajomstvom je nasledovné: неизмѣнный образъ очь, начертаніе присноущіа его, зракъ раба пріемлетъ - verná podobizeň Otca, odtlačok Jeho večnej súcnosti prijíma podobu sluhu (otroka). Akým spôsobom? Ѡ неискусобрачныя матере прошедъ – narodiac sa z Matky, Ktorá nepoznala manželské lôžko, не преложеніе претерпѣвъ – nepodstúpiac zmenu, еже бо бѣ пребысть, бгъ сый истиненъ – lebo zostal tým, čím bol – opravdivým Bohom, и еже не бѣ пріятъ,

Maľba Narodenia Isusa Christa na stene v pravoslávnom chráme v Ubli

чл҃вѣкъ бы́въ чл҃вѣколю́бїѧ ра́ди – a prijal, to, čím nebol – stal sa človekom z lásky k človeku.

Miesto narodenia Spasiteľa v Betleheme

Cirkev vždy nazývala vtelenie Boha zvláštnym a slávnym Tajomstvom – tajomstvom, ktoré nie je možné preskúmať, ale ktoré sa zjavuje – nakoľko je to možné – tým, čo ho prijímajú s vierou a úctou. Charakteristické sú slová svätého Jána Zlatoústeho: ***Pociťujem strach pred týmto Božím Tajomstvom. Čo mám povedať a ako o ňom hovoriť? Predvečný Boží Syn, nesmrteľný, neviditeľný, nehmotný – si obliekol naše viditeľné a smrteľné telo. Prečo? Ako viete, my ľudia veríme viac v to, čo vidíme, než v to, čo počujeme. Boh sa rozhodol, že sa pred nami zjaví vo viditeľnej podobe človeka, aby takýmto spôsobom rozptýlil akékoľvek pochybnosti o Svojej existencii...*** A ďalej hovorí: ***Prijal moje telo - ponúka mi Svojho Ducha. Berúc a dávajúc daroval mi poklad večného života: berie moje telo, aby ma posvätil – dáva mi Svojho Ducha, aby ma zachránil.***

Akým bol svet, do ktorého prišiel Christos? Presne taký, do akého sa rodíme i dnes my všetci – plný ľudskej zloby, hlúposti a krutosti. Vari obchodovanie s ľuďmi, vykorisťovanie slabých a zabíjanie bezbranných poznal len dávnovek a my, ľudia súčasnosti, žijeme v ideálnej spoločnosti slobody, rovnosti a bratstva všetkých ľudí? Vari ulice plné chorých a žobrákov boli typické len pre staroveký Rím a stredovek, a bezdomovci dneška sú len výplodom našej predstavivosti? Vari pokrytectvo, podvody, zvrátenosť, plytvanie, úpadok mravov, násilie, bezbožnosť a krutosť boli charakteristické len pre ľudí vtedajšej doby a obyvateľov dnešnej zjednotenej, vyspelej, osvietenej a pokrokovej Európy sa netýkajú? Práve pre nás, pre celé ľudstvo, pre ľudí všetkých dôb a celého sveta – vyšlo dnes v malom júdskom Betleheme Slnko spravodlivosti. Vyšlo, aby osvietilo; vyšlo, aby zohrialo; vyšlo, aby prinieslo nový život.

Mnohí z nás v priebehu života zabúdame, že oslavy sviatku Vtelenia Božieho Syna nám boli dané i ako príležitosť na zastavenie, stíšenie sa, zamyslenie a prehodnotenie. V našom vedomí sa často sviatky Christovho Narodenia spájajú s obdobím prázdnin a dovoleniek, návštev a zábav, darov a blahoželaní. Našou

najväčšou starosťou je čo najkrajšie vyzdobiť vianočný stromček a obklopiť ho množstvom vianočných darov. Pestrá výzdoba ulíc a námestí, farebné svetlá vo výkladoch obchodov a na fasádach domov síce vytvárajú jedinečnú a nezabudnuteľnú atmosféru, avšak uprostred sviatočného zhonu a ruchu sa ľahko môže stať, že zabudneme na hlavné posolstvo pokorných jaslí, ktoré sa stali prvou kolískou Bohočloveka. Aby sme ho mohli začuť, je potrebné ticho – treba, aby zmĺklo všetko okolo nás i vnútri nás – nielen zvuky zeme, ale aj hluk našej vlastnej duše.

Novonarodený Christos neprichádza – nech to znie akokoľvek paradoxne – aby nastolil mier, blahobyt a spravodlivosť na tomto svete. On prichádza kvôli čomusi oveľa ťažšiemu – aby úplne premenil naše ľudské srdcia, aby dokonale obnovil človeka. Mier, blahobyt a spravodlivosť prichádzajú spolu s Ním ako nevyhnutný dôsledok „premeny zmýšľania" ľudských sŕdc. Jeho príchod na svet prináša ľuďom nádej, vieru, odpustenie, radosť, lásku – a vyháňa strach, úzkosť, skleslosť, zúfalstvo a hnev. My však častokrát slávime sviatok Christovho Narodenia bez toho, aby naše srdce so zbožnou úctou verilo v Neho, aby naše pery čo i len raz spomenuli Jeho meno, bez toho, aby sme na Neho mysleli. Oslavujeme Jeho narodeniny bez toho, aby Ho naše vnútro úprimne milovalo – a pritom On prišiel na svet z bezhraničnej lásky k nám. Preto Ho nechajme narodiť sa znova tajomným spôsobom i v našom srdci – nech ho premení a cez nás nech obnoví i celý tento stvorený svet. Nech sa pre nás stane Osloboditeľom z pút hriechu, Sprievodcom na ceste životom, Žriedlom požehnania, Pravou túžbou, Zmyslom bytia, Všetkým vo všetkom – aby sme spolu s apoštolom Pavlom mohli zvolať: ***Kto nás odlúči od Jeho lásky? Súženie alebo úzkosť, prenasledovanie, hlad, nahota, nebezpečenstvo alebo meč?*** (Rim 8, 35)

Kedysi mágovia priniesli Christovi tri vzácne dary – zlato, kadidlo a myrhu (Mt 2, 11) – my mu prinesme svoju lásku, vieru a pokoru. Klaňajme sa Mu s láskou a spievajme s vierou spoločne anjelmi a pastiermi: **слáва въ вы́шнихъ бг҃у, и҆ на землѝ ми́ръ, въ человѣ́цѣхъ бл҃говолéніе!** – ***Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, medzi ľuďmi priazeň!*** (Lk 2, 14).

† Rastislav
arcibiskup prešovský a Slovenska,
metropolita českých krajín a Slovenska

† Michal
arcibiskup pražský a českých krajín

† Simeon
arcibiskup olomoucko-brniansky

† Juraj
arcibiskup michalovsko-košický

† Izaiáš
biskup šumperský

Christós raždájetsja, slávite!

Dvetisíc rokov nazad,
keď ľudstvo v bezpráví a hriechu sa zmietalo,
zostúpil Hospodin z nebies,
aby zachránil, čo bolo ešte zostalo.

V tichosti a pokore obliekol si naše ľudské telo,
z Panny narodiac sa, aby ukázal nám cestu spásy,
„Sláva Bohu na výsostiach“,
zneli anjelské oslavné hlasy.

Kadidlo, myrha a zlato boli Mu prinesené ako dary,
symbolika krásna, no Boh od nás chce iné,
hriechy naše, aby sme Mu v pokání dali.

V plienkach Dieťatko ležalo v jaskyni,
zároveň ako Boh riadil celý svet,
nikto Ho nevítal, nevadí, Hospodin dobre vedel,
že spasiť ľudstvo bude ťažké,
lebo ľudia v cnostiach nechcú postupovať vpred.

Dokonalý vzor ukázal sa nám vo všetkom,
hodný nasledovania,
vydáme sa za Ním všetci,
vydáme sa cestou sebazaprenia a neustáleho pokánia?

„Poďte ku Mne všetci, ktorí ste preťažení (hriechom)“,
dám vám odpočinutie,
vnútorný pokoj, radosť k tomu
a vo večnosti potom v Kráľovstve mojom spočinutie.

Kráľom pozemským chceli Ťa, Bože, učiniť,
Ty si však všetkých viedol k pokore a svätosti,
aby nie tu, kde moľ a hrdza všetko ničí,
ale na výsosti, tam by sme sa s Tebou radovali vo večnosti.

Sláva Ti, Christe Bože náš,
oslavujme Boha každý deň aj noc,
Christos sa rodí, radujme sa,
Nech, Pane, navždy nás potešuje Tvoja spása i moc.

Jerej Michal Sivík

Nový rok

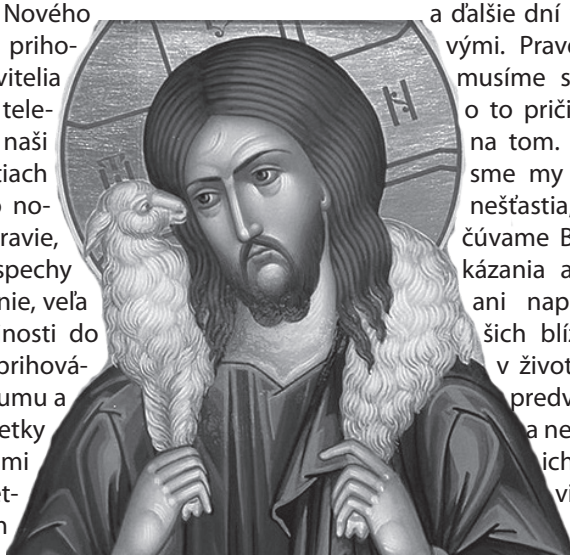

Na začiatku Nového roku sa k nám prihovárajú predstavitelia Cirkvi, štátnici, televízia, rozhlas a naši bližní pri stretnutiach a želajú nám do nového roku zdravie, šťastie, pokoj, úspechy a Božie požehnanie, veľa radosti a spokojnosti do života. Všetci sa prihovárajú k nášmu rozumu a srdcu, lebo aj všetky sviatky sú sviatkami nášho srdca. Všetky želania nám od všetkých, čo nám ich vinšuju a želajú, vedú spoločné želanie v radosti a veselosti mať zdravie, šťastie, pokoj a Božie požehnanie. Treba sa nám nad tým aj zamyslieť a podporiť tieto želania našou pokornou a úprimnou modlitbou. Lebo nemôžeme si myslieť, že to musí automaticky samo prísť ako voda, vzduch, rosa a dážď. Tak to nejako si to nejeden myslíme.

Žijeme v spoločnosti a v mnohých veciach sme aj sociálne zabezpečení a aj v iných vymoženostiach, ale od mnohých nešťastí nás žiadne sociálne zákony a zabezpečenia neuchránia. Preto hovoríme o nešťastných sviatkoch, dňoch a rokoch. Nie vždy a všade sa rozdáva radosť, veselosť a zdravie. Vo svete sú aj veľké nešťastia, ako sú vojny, väzenia, hlad a rôzne tragédie. Preto želáme a želajme vždy a každému všetky dobrá tohto sveta, lebo nemusí byť nový rok a ďalšie dní pre nás šťastlivými. Pravda, pre dobro musíme sa aj my sami o to pričiniť a pracovať na tom. V živote často sme my sami príčinou nešťastia, lebo nepočúvame Boha, Jeho prikázania a nepočúvame ani napomenutia našich blížnych. Pravda, v živote prídu aj nepredvídané udalosti a nešťastia, ktoré si ich ani sami nevieme vysvetliť. My pravoslávni veriaci chceme všetky tieto predvídané aj nepredvídané nešťastia a zlo odvrátiť od všetkých ľudí na celom svete aj našimi modlitbami s pomocou Božou, s ktorými sa obraciame na začiatku roka ako aj počas roka na Boha, aby Boh od nás odvrátil všetko zlo a nešťastia, aby nás požehnal zdravím, šťastím, pokojom a svojím Božím požehnaním.

Bože, daj nám dostatok plodov zemských i vlahu daj nám. Na nás hriešnych služobníkov, ako náš najvyšší Pastier, dohľadaj, ochraňuj nás a cestu spasenia napravuj, aby sme po nej, po dlhom a šťastlivom živote na tomto svete dosiahli nebeské Kráľovstvo a stali sa dôstojnými večného blaženstva so všetkými svätými.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Žitije svjatoho otca našoho Vasilija Velikoho, archijepiskopa Kesarijskoho

(1./14. januarija)

Velikyj uhodnik Božyj i Bohomudryj učiteľ Cerkvi Vasilij Velikyj sja narodil ot vyznamnych i zbožnych rodičoch v Kapadokijskym misti Kesarija, kotre bylo mnohyma nazyvane mistom vzdelanosti. Narodil sja okolo roku 330 za carjuvaňa svjatoho imperatora Konstantina Velikoho. Rodiče svjatoho Vasilija sa zvali Vasilij i Emilia.

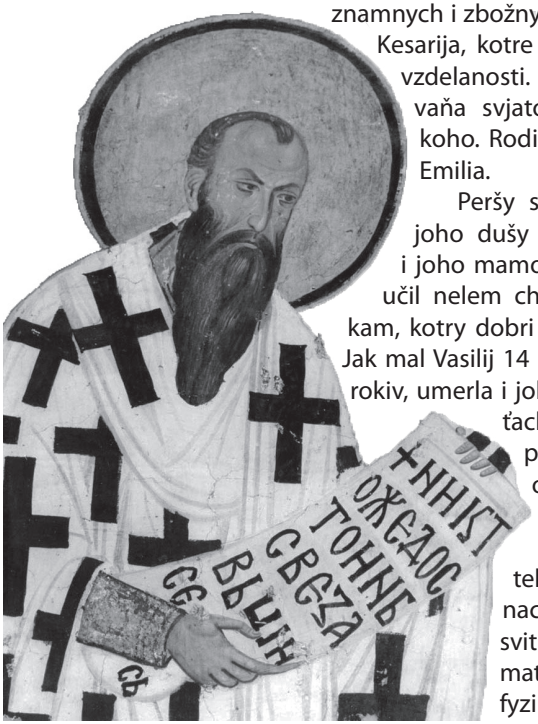

Peršy semena zbožnoho žyvota byli do joho dušy zasijany joho babkom Makrinom i joho mamom Emilijom. A joho otec Vasilij ho učil nelem christianski viri, ale i svitskym naukam, kotry dobri poznal, bo sam vyučuval retoriku. Jak mal Vasilij 14 rokiv, umer joho otec a jak mal 17 rokiv, umerla i joho babka Makrina. Po tych udalosťach sa Vasilij začal iši vecej vzdelavati, perše vo svojim misti Kesariji, potim odyšol do Konstantinopola a potim do Aten. Tu sa bliže poznakomil so svojim budučim dobrym prijateľom Grigorom Bohoslovom. V Atenach stravil 5 rokiv i učil sa v riznych svitskych naukach, jak napriklad: gramatika, ritorika, astronomija, filozofia, fyzika či medicina. No toty nauky ho nemohli uspokojiti po duchovni stranki i tak sa vybral do Egypta, kde žyli veliky podvižniky toho času. Tu u jednoho z nich našol Vasilij veľo duchovnych knih, kotry cilyj rik čital a popri tym sa i duchovni podvizal.

Z Egypta Vasilij odyšol do Palestiny, Siriji i Mezopotamiji, žeby sa poklonil svjatym mistam. No po drahi sa zastavil v Atenach. Tu vyhledal svojoho byvšoho učiteľa svitskych nauk – pohanskoho filozofa Evula. Našol ho za hradbami mista jak bisiduje s dajakyma filozofami o važni otazki. Vasilij vstupil do rozhovoru, ale perše nedal o sobi znati, že to je vin. A potim dal svojomu učiteľovi taku otazku, že tot povil: „To je buď dajakyj boh, abo Vasilij“, - bo Evul hvaril, že Vasilij mat rozum, kotryj prevyšuje miru rozumu bežnoho čelovika i približuje sa ku bohom. Evul zochabil svojich kamaratoch i pišol s Vasilijom, žeby spolu bisiduvali cily tri dni. Vasilij Evulovi hvaril o viri, o pokajaniji, o dobroditeľach, o voskreseniji, až nakonec Evul povil: „Ó javlenyj nebom Vasilije! Čerez tebe ja viruju v jedinoho Boha Otca Vsederžiteľa, Tvorca všytkoho, i čaju

voskresenija mertvych i žizni buduščaho vika. Amiň. A na dokaz mojoj viry v Boha: ostatnyj čas mojoho žyvota budu s tobom a teper choču narodžiňa z vody i ducha." Vasilij sa bars potišyl Evulovym slovam i odyšol s nim do Jerusalima, de sa dali obidvoje pokrestiti, bo do toho času nebyl pokreščenyj ani Vasilij. V Jerusalimi zostali jeden rik i prišli do Antiochiji, kde svjatyj Vasilij prijal diakonskyj čin. Po dajakym časi sa oboje vybrali do Vasilijovoho ridnoho mista v Kapadokiji. Jak sa približuvali ku mistu Kesarija, archijepiskopovi toho mista Leontijovi bylo vozviščeno vo sni, že Vasilij sa časom stane archijepiskopom toho mista. Zato Leontij soj zaklikal svojoho archidiakona i klirikoch i povil jim, žeby išli čekati ku vychodni brani mista dvoch putnikoch. Jak prišli, priveli jich ku archijepiskopovi, kotryj sa bars raduval i proslavľal Boha. Jeden z klirikoch Leontijovi povil: „Tak jak ti Boh za tvij zbožnyj žyvot ukazal naslidnika tvojoho prestola, tak ty sa ku ňomu spravaj s uvaženijem, bo dostojnyj je čelovik, na kotroho prjamo ukazuje Boža voľa." Archijepiskop pozval oboch pustynikoch ku sobi i hovoril s nima o otazkach Svjaščenoho Pisanija, žeby zistil, či ho ovladajut. No jak čul jich slova, čuduval sa jich hlbki i tak sa mu zaľubili, že jich zochabil kolo sebe. Vasilij žyl v Kesariji tak, jak sa to naučil v Jegipetski pustyni i byl dobrym monachom. Archijepiskop Jevsevij ho zato vysvjatil na svjaščenika i určil za rukovoditeľa nad všetkyma monachami v Kesariji.

Vasilij tak važni vzal svoju chirotiniju, že sa dokonca vzdal i dopisuvaňa so svojimi davnymi priateľami a uplni sa oddaval svojomu služeniju. Zyšlo sa tu kolo ňoho i paru ďalšych monachoch, midži kotrych patril i joho dobryj priateľ Grigorij Bohoslov. Tu obidvoje napisali i ustav inočeskoho žyvota, kotrym sa monachy vychodnoj Cerkvi rjaďat do dnešňoho času.

No po časi musili obidvoje zochabiti krasnyj podvižničeskyj žyvot i iti robiti na blaho Cerkvi, kotra jich bars potribuvala. Grigorija soj zaklikal joho otec Grigorij do Nazianzu, kotryj vže byl staryj a Vasilija poprosil o odpuščiňa archijepiskop Jevsevij, kotryj potrebuval pomoč v boji s Arianami. Korotko po prichodi Vasilija do Kesariji umer archijepiskop Jevsevij a na joho misto byl soborom jepiskopoch vybratyj Vasilij. Vin dobri vil Cerkov Christovu. Svojoho brata Petra vysvjatil za svjaščenika, žeby mu pomahal pri roboti na blaho cerkvi. A pizniše ho postavil za jepiskopa do mista Sevastiji v Kapadokiji. V tym časi umerla jich mati Emilia, kotra mala vyše 90 rokiv.

Po dajakym časi sa Vasilij začal moliti Hospodu Bohu, žeby mich soveršati bezkrovnu žertvu vlastnyma slovami i žeby mu dal blahodať Svjataho Ducha. Na semyj deň po tym jak Vasilij soveršal Liturgiu, zjavil sa mu sam Spasiteľ s apostolami i povil mu: „Po tvoji prosbi, naj tvoji usta sa ispolňat chvaly, žeby jes mich soveršati bezkrovne služenije hovorjašči svoji molitvy. Od vtodi Vasilij začal hovoriti i zapisuvati taky slova: „Da ispólňatsja ustá mojá chvalénija, jáko da vospojú slávu tvojú;" abo „Hóspodi Bóže náš, sozdávyj nas i vvedýj v žízň sijú" i ďalšy molitvy, kotry dodnes sa ľude abo svjaščenik moľat na svjati Liturgiji. Jak vin proiznosil toty molitvy, vidil Evul i ďalšy kliriky nebesnyj svit, ozarjajuščij oltar i svitlych mužej v bilych odeždach, kotry stojali kolo Vasilija. Jak to vidili, upali na tvar i so slezami proslavľali Boha. Svjatyj Vasilij nezostavil lem Liturgiu, ale i ďalšy bohoslužebny texty.

Hospoď Boh často dokazuval, že Vasilij je Joho virnyj služiteľ, i tym, že čerez ňoho robil rizny čuda. Napriklad raz, jak služyl božestvenu Liturgiju, prišol do cerkvi dajakyj

Žyd, žeby uvidil, što sut toty christiansky svjaty tajny Tilo i Krov Isusa Christa. Postavil sa midži narod jak christian i smotril što Vasilij bude robiti. Jak prišol čas Eucharistiji, Žyd uvidil jak Vasilij bere do ruk ne obyčajnyj chlib, ale žyvoho mladenca Isusa Christa i rozdrobľuje ho. A jak všytky virujušči prichodili na Pričaščenije, podyšol i vin. I Vasilij mu podal do ruky skutočne tilo – mjaso, a jak podyšol ku čaši uvidil tam skutočnu Krov. I vin schoval svjate Tilo i prinis ho ukazati domim svoji ženi i rozpovil ji všytko, što vidil na vlastny oči. Potim prišol za svjatym Vasilijom i poprosil ho, žeby pokrestil joho i cilu joho rodinu, bo uviruval v christiansku viru.

O slavi i čudesach svjataho Vasilija sja dočul i velikyj podvižnik syrskoj pustyni i velikyj svjatyj Christovoj cerkvi Efrem Sirin. Vin bars prosil Boha, žeby mu ukazal, jakyj je Vasilij. Raz vo sni uvidil vysokyj ohnenyj stolp i čul holos z neba: „Efreme, Efreme! Jakyj vidiš tot ohnenyj stolp, takyj je i Vasilij." Prepodobnyj Efrem soj takoj vzal perekladateľa, bo neznal po grecky, i odyšol za Vasilijom do Kesariji. Prišli tu akurat na svjato Bohojavlenija. Postavili sa do rohu cerkvi i molili sa. Odrazu uvidili jak prichodit archijepiskop Vasilij vo veliki slavi i prekrasnych odeždach. Svjatyj Efrem sobi podumal:„My v pustyni znašame trapiňa i horjčavu dňa a nič nemame a tot mat veliku česť i slavu od ľudej a iši je i ohnenyj stolp Cerkvi. To ňa udivľuje." Jak soj Efrem tak podumal, Boh to odkryl svjatomu Vasilijovi i vin poslal svojoho archidiakona, žeby zaklikal Efrema do oltarja. No Efrem soj dumal, že sa pomylil i povil čerez perekladateľa, že oni lem teper prišli i vladyka jich neznat. Midži tym Vasilij začal propoviduvati i Efrem uvidil jak z Vasilijovych ust vychodit blahodatnyj oheň. Potim vladyka iši raz poslal archidiakona s prosbom, žeby Efrem prišol do oltarja i vin nakonec povil, že bude rad, jak ho Vasilij prijme po Liturgiji.

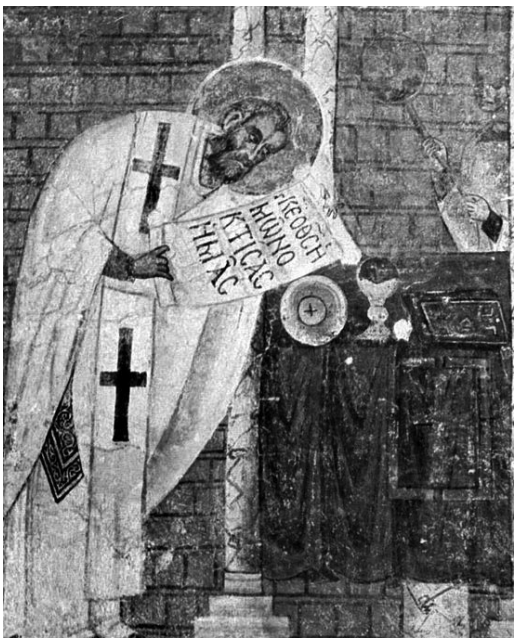

Sv. Vasilij Velikyj pri služiňu sv. Liturgiji

Archijepiskop privital Efrema uprimnyma slovami: „Vitaj, otče, kotryj umnožuješ učenikoch Christovych v pustyni i silom Christovom z ňoj vyhaňaš bisoch! Čom jes sa, otče, tak potrudil i chotil jes uviditi hrišnoho čelovika? Naj ťa Hospoď odminit za tvij trud!" Efrem vysvitlil čerez perekladateľa, što bylo v joho serdci i pričastil sa z ruk svjataho Vasilija Christovych tajin. A za spoločnym obidom podvižnik Efrem archijereja poprosil: „Otče svjatijšyj! Choču ťa poprositi o jednu milostyňu, daj mi ju, prošu." „Povidž, što chočeš, otče, mam voči tobi velikyj dolh, bo jes radi mene perešol daleku dorohu," - povil Vasilij. „Ja znam, vladyko svjatyj, - povil s čestiju Efrem, - že Boh ti davat

všytko, što od ňoho prosiš; a ja ťa prošu, žeby jes vymolil joho blahostyňu za to, žeby mi dal sposobnosť hovoriti po grecky." Vasilij mu odpovil: „Tvoja prosba je nad moji sily, ale jak to prosiš s tverdom nadeždom, poďme do cerkvi pomoliti sa Hospodu Bohu, kotryj jedinyj može ispolniti tvoju prosbu." Našli soj vhodnyj čas i prišli do cerkvi, kde sa začali dovho moliti. Potim mu Vasilij Velikyj povil: „A čom, čestnyj otče, ty iši nejes vysvjaščenyj na svjaščenika?" „Zato, že ja jem hrišnyj, vladyko!" – povil pokorni Efrem čerez perekladateľa. „Ó, keby ja mal tvoji hrichy! – povil Vasilij i dopolnil: Zrobme zemnyj poklon." Jak sa poklonili na zemľu, Vasilij položyl ruky na Efrema i povil molitvu na vysvjaščenije vo diakona. I povil prepodobnomu: „Postavme sa teper zo zemli." Pro Efrema odrazu sa stal greckyj jazyk zrozumiteľnyj i sam povil po grecky slova z maloj ekteniji: „Zastupí, spasí, pomíluj, vozstávi i sochraní nás, Bóže, tvojému blahodátiju." Všytky oslavľuvali Boha, kotryj daruval Efremovi hovoriti po grecky. Vin pobyl s Vasilijom iši tri dni v duchovni radosti. Vasilij ho vysvjatil na diakona a perekladateľa na svjaščenika.

Vasilij počas ciloho svojoho žyvota pomahal ľuďom i keď sam byl bars chvoryj, že ani nevladal choditi i mnohych obertal na viru v Isusa Christa i pravu Christovu cerkov. Dokinca i pered svojom smerťom obernul na viru jednoho Žyda.

Tot Žyd byl bars zbožnyj i dokazal presni na hodinu určiti smerť chvoroho čelovika i tyždeň pered tym. Vasilij ho mal duže rad, bo predvidal joho obernuťa na viru. Mnoho času v rozhovoroch oni dvoje pereveli, no Žyd lem furt nespravni hvaril: „V jaki viri jem sa narodil, v taki i choču umerti!" A Vasilij mu raz povil: „Vir mi, neumreš ani ty ani ja, zakľa sa nedaš pokrestiti...!" I nastupil čas Vasilijovoj smerti, ťažko pochvoril i zaklikal ku sobi toho Žyda: „Što na ňa hvariš, Josife?" „Pripravte všytko na pohrib, bo zostavajut minuty do joho smerti," - povil Žyd. „Neznaš, što hvariš!" – nesuhlasil Vasilij. No Žyd odpovil: „Vir mi, vladyko, nedožyješ ani do zapadu solnca." „A jak budu žyti do zavtra, do obida, što zrobiš? – povil Vasilij. „Naj umru!" – hvarit Žyd. „Hej, umri, ale umri hrichu, žeby jes žyl pro Boha!" – povil Vasilij. „Znam, o čim hvariš, vladyko! A ja ti obiščaju, že jak budeš do zarane žyvyj, spolňu tvoje želanije i dam sa pokrestiti!" Vasilij sa začal moliti Hospodu Bohu a tot ho kvoli spasiňu Žyda zochabil žyti do druhoho dňa. Potim poslal sluhu po Josifa i tot nechotil uviriti vlastnym očam, že je iši Vasilij žyvyj: „Velikyj je Boh christianskyj i neje inakšoho Boha okrem Ňoho! Ja sa zrikam od bohoprotivnoho žydovstva a obertam sa ku pravi, christianski viri. Prošu ťa, svjatyj otče, daj mi skoro svjate kreščenije a i cili moji rodini." „Ja sam ťa pokrešču, vlastnyma rukami!" – povil mu Vasilij. „Sily tvoji, vladyko, sut oslableny i sam ňa nedokažeš pokrestiti," - povil Žyd. „My mame Sozdateľa, kotryj nas posilňuje," - odpovil Vasilij. I obidvoje pišli do cerkvi, i pered cilym narodom pokrestili Žyda i dal mu imja Joan. Potim iši sam poslužyl Božestvennu Liturgiju, rozlučil sa so svojim duchovnym stadom a o treti hodini poobidi pokojni oddal dušu Hospodu Bohu.

Svjatyj Vasilij Velikyj mal 49 rokiv jak umer a necilych 9 rokiv vil Cerkov Christovu jak archijerej. Byl to velikyj bohoslov, pastyr, učiteľ, spisovateľ i podvižnik Cerkvi i patril ku sostavovateľom dogmatoch, za kotry musil ťažko bojuvati. Zato mu Cerkov dala čestnyj privlastok Velikyj, kotryj sobi voistinu zaslužyl.

Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Ôsmy žalm (1. časť)

V hebrejskej Biblii je ôsmy žalm súčasťou Prvej knihy žalmov. Vo všetkých súčasných prekladoch Knihy žalmov je na ôsmom mieste. Obsahovo je tento žalm pokračovaním siedmeho žalmu, v ktorom prorok **prisľubuje vyznať sa menu Hospodina:** *„Vyznám sa Hospodinovi podľa Jeho spravodlivosti a menu Hospodina najvyššieho spievam“* (7, 18), čo práve v tomto žalme koná: *„Hospodine, Hospodin náš, aké obdivuhodné je Tvoje meno po celej zemi, lebo Tvoja veľkoleposť bola vyvýšená nad nebesá“* (8, 2). Jeho umiestnenie za siedmym žalmom môže teda vychádzať práve z tejto obsahovej paralely. Z tohto dôvodu u svätých otcov a súčasných pravoslávnych biblistov nachádzame názor, že ôsmy žalm patrí do obdobia Absolónovho povstania, kedy po vyslovení údivu nad **Božou starostlivosťou** o prenasledovaného človeka a okolnosťami, ktoré viedli k jeho záchrane, teraz, v stave uspokojenia nad vývinom udalostí, vyslovuje prorok Bohu **slávoslovie** za poskytnutú záštitu.

V bohoslužbách Pravoslávnej cirkvi je súčasťou prvej z dvadsiatich kafiziem a je záverečným žalmom tzv. *tretej slávy* a zároveň celej prvej *kafizmy*. Takéto je jeho znenie:

Ѱалóмъ, и҃.

1 Въ конéцъ, ѡ҆ точи́лѣхъ, ѱалóмъ дв҃дꙋ, 2 Гдⷭ҇и гдⷭ҇ь на́шъ, ꙗ҆́кѡ чꙋ́дно и҆́мѧ твоѐ
по всѣ́й землѝ, ꙗ҆́кѡ взѧ́тсѧ великолѣ́пїе твоѐ превы́ше нб҃съ. 3 И҆з̾ ᲂу҆стъ младе́нцъ и҆
совершилъ є҆сѝ хвалꙋ̀, врагъ твои́хъ ра́ди, є҆́же разрꙋши́ти врагѝ и҆ ме́стника.
4 Ꙗ҆́кѡ ᲂу҆зрѧ̀ небесѧ̀, дѣла̀ пе́рстъ твои́хъ, лꙋнꙋ̀ и҆ ѕвѣ́зды, ꙗ҆̀же ты̀ ѡ҆снова́лъ є҆сѝ:
5 что̀ є҆́сть человѣ́къ, ꙗ҆́кѡ по́мниши є҆го̀; и҆лѝ сы́нъ человѣ́чь, ꙗ҆́кѡ посѣща́еши
є҆го̀; 6 Ѹмали́лъ є҆сѝ є҆го̀ ма́лымъ чи́мъ ѿ а҆́гг҃лъ, сла́вою и҆ че́стїю вѣнча́лъ є҆сѝ є҆го̀:
7 И҆ поста́вилъ є҆сѝ є҆го̀ над̾ дѣ́лы рꙋ́кꙋ твое́ю, всѧ̑ покори́лъ є҆сѝ под̾ но́зѣ є҆гѡ̀: 8
Ѻ҆́вцы и҆ волы̀ всѧ̑, є҆щѐ же и҆ скоты̀ пꙋ́льскїѧ, 9 пти́цы небе́сныѧ и҆ ры̑бы морскїѧ,
преходѧ́щыѧ стезѝ морскїѧ. 10 Гдⷭ҇и гдⷭ҇ь на́шъ, ꙗ҆́кѡ чꙋ́дно и҆́мѧ твоѐ по всѣ́й землѝ.

Žalm, 8.

1 Na koniec, o lisoch. Žalm Dávidov. 2 Hospodine, Hospodin náš, aké obdivuhodné je Tvoje meno po celej zemi, lebo Tvoja veľkoleposť bola vyvýšená nad nebesá. 3 Z úst detí a dojčiat si urobil chválu kvôli Tvojim nepriateľom, aby si zničil nepriateľa aj pomstychtivého. 4 Lebo uvidím nebesá, dielo Tvojich prstov, Lunu a hviezdy, ktoré si osnoval. 5 Čože je človek, že naň pamätáš alebo syn človeka, že ho navštevuješ? 6 Len málo si ho urobil menším než anjeli, slávou a cťou si ho ovenčil. 7 A postavil si ho nad diela Tvojich rúk, všetko si pod jeho nohy pokoril: 8 všetky ovce aj voly, taktiež aj poľnú zver, 9 nebeské vtáky aj morské ryby, brázdiace morské cesty. 10 Hospodine, Hospodin náš, aké obdivuhodné je Tvoje meno po celej zemi!

Umiestnenie ôsmeho žalmu na konci prvej kafizmy je **vyvrcholením oslavy Boha Tvorcu,** Jeho vznešeného mena a Jeho neprestajnej starostlivosti o stvorený svet a samotného človeka. Poukazuje nám aj na lásku Boha k stvorenému svetu, no najmä k človeku, na Jeho dar pre človeka – **spravovať stvorený svet a starať sa oň.**

Nadpis ôsmeho žalmu podľa gréckej Septuaginty obsahuje po prvýkrát výraz „ὑπὲρ τῶν ληνῶν", ktorý prekladáme *„o lisoch".* V židovskej tradícii sa hovorí, že žalm bol napísaný v dobe vinobrania, kedy sa na odšťavenie hrozna používal lis a zvyčajne sa spievali rozličné piesne oslavujúce **Božiu veľkoleposť, starostlivosť a dobrotivosť** – to by znamenalo, že tento výraz chápeme doslovne. No viacerí svätí otcovia tu vidia aj prenesený význam, podľa ktorého pod lismi máme chápať kresťanské chrámy, v ktorých sa ako v lise pripravuje na oltároch tajomné víno svätej tajiny Eucharistie alebo v ktorých sa veriacim ľuďom vylieva tajomné víno kresťanského spásonosného učenia. Okrem ôsmeho žalmu sa tento výraz (o lisoch) nachádza aj v nadpisoch žalmov 80 a 83.

Na autorstvo žalmu poukazuje samotný nadpis. Za autora ôsmeho žalmu biblisti bez pochybností považujú kráľa Dávida, ktorého meno uvádza aj nadpis – *žalm Dávidov.* O dobe napísania žalmu je viacero teórií, no vychádzajúc zo slov svätého Jána Zlatoústeho je najpravdepodobnejším obdobím zostavenia ôsmeho žalmu doba Absolónovho povstania, presnejšie doba, keď Dávidov priateľ Chúšaj zmaril radu Achitofela o skorom napadnutí Dávida. Prorok vyslovil slová siedmeho žalmu a potom neskôr aj tohto ôsmeho.

Tento **chválitebný a prorocký žalm** je vďaka svojmu obsahu bohato zastúpený v pravoslávnych bohoslužbách, najmä v textoch Pôstnej triody, Oktoicha a Mineách. Keďže Cirkev, nasledujúc apoštola Pavla (Ž 8, 5–7 = Hebr 2, 6–8), prijala jeho mesiášsky charakter, používa ho najmä v bohoslužbách tzv. Hospodských sviatkov, najmä sviatku slávnostného vchodu Isusa Christa do Jeruzalema (Kvetná nedeľa). Slová tohto žalmu (tretí verš) citoval aj Spasiteľ Isus Christos, keď po slávnostnom vstupe do Jeruzalema vošiel do Božieho chrámu a odpovedal na hnevlivé slová veľkňazov a zákonníkov po tom, čo vyhnal z chrámu kupcov a peňazomencov. Keďže je ôsmy žalm druhým mesiášskym žalmom Knihy žalmov, jeho bohoslužobné použitie je naozaj veľmi bohaté.

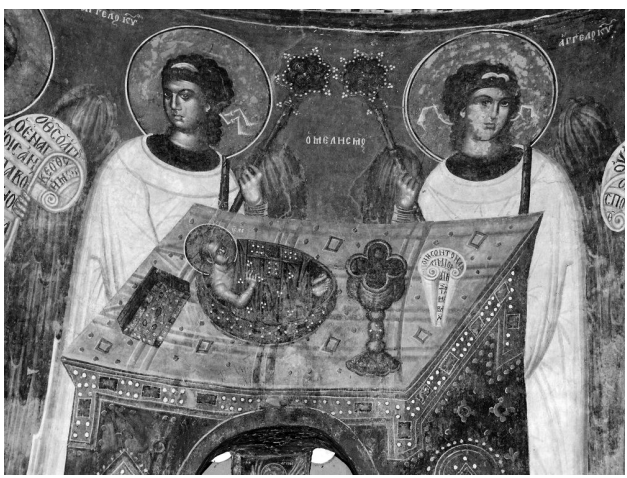

Baránok Boží na prestole počas sv. Liturgie

Ôsmy žalm je teda v učení svätých otcov **druhým mesiášskym žalmom** Knihy žalmov. Svedčí o tom už samotný nadpis, v ktorom je použitý výraz *„o lisoch"*. Aj samotný žalm podľa svätých otcov obsahuje prorocké miesta. Ide najmä o tretí a piaty až siedmy verš. V prvom prípade (v. 3) na mesiášsky charakter poukázal samotný Spasiteľ, keď jeho slová vyslovil ako námietku voči farizejom, ktorí sa pohoršovali nad deťmi oslavujúcimi Christa ako Mesiáša a Syna Dávida: *„Nikdy ste nečítali: Z úst detí a dojčiat si urobil chválu."* V druhom prípade (v. 5–7) na mesiášsky charakter poukázal svätý apoštol Pavol vo svojom liste Hebrejom, **ktorý pod málo menším než anjeli vidí Isusa Christa,** ktorý podstúpil smrť na Kríži a bol za to ovenčený slávou a cťou. Tento žalm je zároveň chválitebný. Prináša Bohu chválu, chválu Jeho obdivuhodnému menu a chválu Jeho dokonalému stvoriteľskému plánu. Je výzvou pre každého veriaceho človeka, aby aj on prinášal Bohu takéto chvály. Zároveň by človek mal mať **pocit vďačnosti** Bohu – Tvorcovi – podobný pocitu, ktorý mal žalmista.

Výroky ôsmeho žalmu sa v pravoslávnej teológii považujú za klasické miesta pomenovania a objasnenia prostriedkov prirodzeného poznávania Boha – poznávania cez stvorený svet a Božiu starostlivosť oň. Božia veľkoleposť je viditeľná vo veľkoleposti človeka. Ôsmy žalm je jednou z najkrajších piesní, ktoré kráľ Dávid napísal, a môžeme povedať, že je obsahovo **krásnou chválou Božej veľkoleposti,** ktorá sa odráža v stvorenom svete, najmä však v človeku, ktorý od Boha do vienka dostal vlastnosti samotného Tvorcu – je pánom nad všetkým, čo Boh stvoril a tak má podiel na tejto Božej moci. Počas pokojnej noci, vnímajúc srdcom, žalmista Dávid hľadí na nádherné, hviezdami posiate nebo a tu ho objíma pocit Božej veľkoleposti, ktorú sa ľudskými slovami snaží opísať. Jeho pocit rastie s pohľadom na harmóniu neba a zeme, prírody, v ktorej sa nachádza, prírody oddychujúcej počas noci, prírody, v ktorej žijú všetky stvorené zvieratá a uprostred ktorej prebýva človek – vrchol Božieho tvorenia. V každom viditeľnom stvorení sa kúsok po kúsku odkrýva Božie meno a on, vidiac toto všetko, z hĺbky svojej citlivej duše zvoláva: *„Hospodine, Hospodin náš..."* Božia sláva sa odkrýva vo všetkom stvorení, preto je Jeho slávy plná zem a prevyšuje aj nebesá, pretože je nemerateľne veľká.

Protodiakon Ján Husár

Literatúra:

Псалтирь. Москва 2 2000. ISBN 5-7850-0077-7.

Афанасий Великий, св.: Толкование на псалми. Москва 2009. ISBN 978-5-9968-0002-5.

Иоанн Златоуст, св.: Беседы на псалмы. Москва 2003. ISBN 5-7429-0030-9.

Василий Великий, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры 2000.

Псалтирь в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7.

Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

Boh nás vždy obklopuje takými ľuďmi, pri ktorých sa nevyhnutne uzdravíme od svojich nedostatkov.

Mních Simeon Atoský

Zbožnosť lekárov

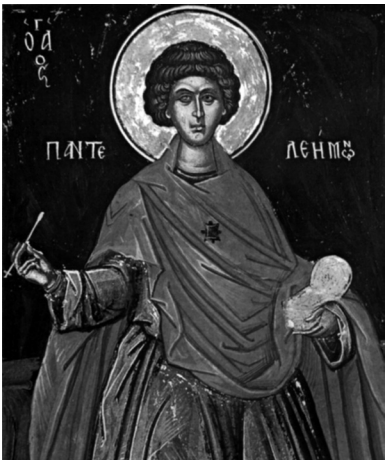

Sv. muč. a lekár Pantelejmon

Lekári patria podľa mňa medzi najdôstojnejšie a najmienkotvornejšie svetské povolania, samozrejme, za top povolanie považujem kňazskú službu, ale o tom možno inokedy. Pamätám sa, že za komunizmu museli ísť lekári spolu s učiteľmi a ďalšími vysokopostavenými povolaniami príkladom ľuďom v bezbožnosti a chodenie do chrámu pre nich bolo často zložité. No aj vtedy som zbožných lekárov, ktorí sa nebáli navštevovať chrám, hlboko si vážil.

Keď tak nad tým uvažujem, lekári by mali patriť medzi najzbožnejšie profesie, lebo oni najlepšie vedia, že fungovanie ľudského tela by nikdy nebolo možné bez Božieho zásahu. Organizmus to nie je ako auto, v ktorom sú súčiastky, a ak ich správne poskladáte, budú bezchybne fungovať. Ak by sme aj najsprávnejšie poukladali ľudské orgány do tela, ktoré už nežije, darmo ho budeme kŕmiť či napájať vodou, nikdy nebude fungovať tak ako auto, do ktorého nalejeme palivo a môžeme ísť.

Lekári sa dennodenne stretávajú s Božím zásahom, Božou pomocou či veľkou Božou prozreteľnosťou a mnohí si uvedomujú, že oni sú iba ako automechanici, ktorí „opravujú súčiastky" ľudského tela, ale Boh je ten, ktorý svojou blahodaťou dáva život a riadi ich ruky. Poznám veľa zbožných lekárov a vysoko si ich vážim, lebo vďaka viere v Boha sa jednak stávajú väčšími odborníkmi a okrem spasenia svojej duše môžu pomôcť k spáse aj svojim pacientom. Počul som ako nejaký otec prišiel so svojím synom klaviristom, ktorý si zlomil prst, za ortopédom a bedákal, že jeho dieťa už nikdy nebude môcť hrať na klavíri. Zbožný lekár, inak skvelý odborník, povedal otcovi, že urobí všetko, čo bude v jeho silách, ale nech otec počíta aj s tým, že možno sa to stalo aj preto, že Boh nechce, aby bol jeho syn klavirista, ale niekým iným. Nakoniec však lekár odviedol dobrú prácu a chlapcov prst sa bez následkov zahojil.

V histórii máme aj veľa svätých lekárov, prvým z nich je napríklad apoštol Lukáš, mnohí poznajú aj veľkomučeníka Pantelejmona či Ermolaja, ale sú tu aj mnohí lekári s prívlastkom nezištní, ako sv. Kozma a Damián a ďalší, ktorí liečili ľudí bezplatne. V novodobej histórii máme sv. Luku Vojnojaseneckého, ktorý bol v čase komunizmu v Rusku pravoslávnym arcibiskupom a zároveň skvelým chirurgom. Práve on vymyslel a ako prvý aplikoval dnes veľmi rozšírenú lokálnu anestézu. Nech Boh modlitbami všetkých svätých lekárov pomáha tým dnešným, aby správne liečili ľudí, ale zároveň im boli aj dobrými vzormi v zbožnosti.

Prot. Peter Soroka

Stojíme vo viere?

/5/

Také sú teda tri príznaky, podľa ktorých môžeme poznať, či žije Isus Christos v nás: Jeho život, Jeho svedectvo, Jeho dielo. Ak by nám aj hrozilo nebezpečenstvo sklamať sa v jednom z nich, tak vo všetkých troch sklamať sa nemôžeme: spojené spolu ony dajú nám možnosť verne zhodnotiť našu dušu pred Bohom. Chyba, aj keď je ľahká a znášanlivá, no nie je nevyhnutná, a ak chceme iba seba samých súdiť (1 Kor 11, 31), Boh neodmietne nás vo svojom pravom svetle pre skúšku, ku ktorej nás On sám povoláva. A tak teda s pomocou samého Boha pokračujme v tej skúške, pokračujme až dovtedy, pokiaľ napokon nespoznáme, či sme v Christu alebo mimo Christa.

Sú dve ťažkosti, ktoré treba premôcť pri tejto skúške. Predovšetkým chráňme sa sebaklamu. Nehovorme: *„Pokoj, pokoj! Ale niet pokoja!“* (Jer 6, 14); no tiež nebuďme prísnejší než sám Hospodin. Jestvujú duše nedôverčivé a bojazlivé, ktoré, keď všetci iní sú spokojní s nimi, oni nie sú spokojní. Nechceme pozbaviť bdelosti takéto duše, lebo vieme, že ani Hospodin to nechce; no my si povedzme: buďme menej prísni. Otázka nie je o tom, či nachádzame v sebe život, svedectvo a dielo Isusa Christa vo všetkej ich plnosti, ale o tom, či nachádzame v sebe niečo z Christovho života, z Jeho svedectva a diela; odmena je sľúbená podstate veci a skutočnej prítomnosti. Berúc do úvahy všetky tieto okolnosti nášho duchovného života, môžeme azda povedať, že v nás začal Hospodin svoje blahodatné dielo? Ak je to tak, vzdajme slávu Hospodinovi a prijmime pokorné, avšak pevné rozhodnutie apoštola Pavla: *„Som totiž presvedčený, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomné, ani budúce veci, ani mocnosti, ani to, čo je vysoko, ani to,*

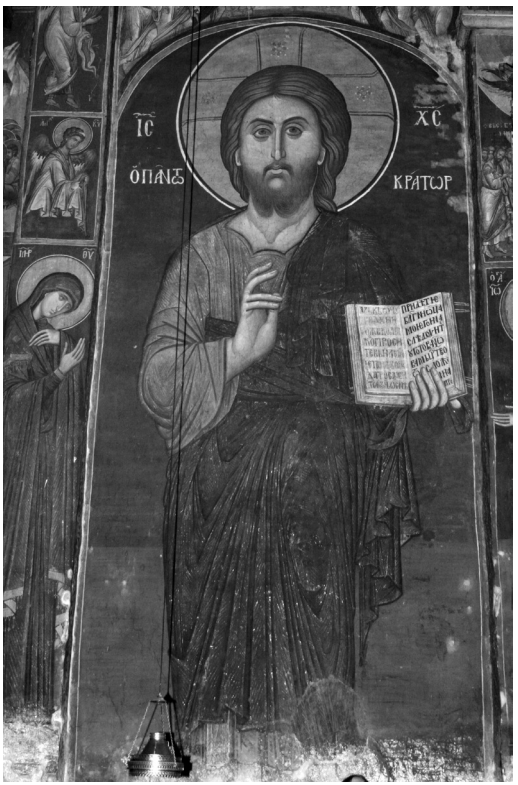

Nadrozmerná freska Isusa Christa v monastieri Visoki Dečani, Kosovo a Metochia (Srbsko)

čo je hlboko, ani nijaké iné stvorenie nebude nás môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Isusovi Christovi, našom Pánovi" (Rim 8, 37-38).

Ak takýto bude úspech našej skúšky, ak tento privedie nás k poznaniu, že Isus Christos prebýva v nás, v takom prípade chyťme svoje šťastie! Našimi právami odmerajme naše povinnosti! Žime Isusom Christom, žime iba pre Neho! Nech nás v tom posilnia aj slová apoštola Pavla z jeho listu Korintským: *„Napokon, bratia, radujte sa, zdokonaľujte sa, napomínajte sa, rovnako zmýšľajte, nažívajte v pokoji a Boh lásky a pokoja bude s vami"* (2 Kor 13, 11).

Ak by však táto skúška priviedla nás k negatívnemu výsledku, ak by nás utvrdila v tom, že až doposiaľ sme poznali iba mŕtvu vieru a žili sme ďaleko od Christa, čo na to povedať? Máme spokojne ísť svojou cestou ďalej a skryť nebezpečenstvo, ktoré nám hrozí? Nie a opäť nie! V slovách apoštola Pavla, v ktorých nám prikazuje sebaspytovanie, odkrýva sa aj účasť tých, ktorí *„nie sú vo viere"*. *„Či nepoznávate na sebe, že je vo vás Isus Christos? Ak len nie ste nehodní"*. Podľa týchto slov apoštola takíto sú nehodní, t. j. zavrhnutí - aké strašné slovo - zavrhnutí a hodení do smetia ako nádoba, ktorá po skúške ukázala sa ako rozbitá (Ž 30, 13), teda nepoužiteľná. Zavrhnutí ako suchá, odlomená ratolesť, ktorú po tom, ako uschla, zozbierajú, vrhnú na oheň a spália (pozri Jn 15, 1-6)! Nehovorme, že je nemilosrdné predstavovať si takéto strašné obrazy. Sú dve podoby milosrdenstva: je ozajstné milosrdenstvo Boha a domnelé, klamné milosrdenstvo pokušiteľa. Prvé kedysi hovorilo: *„Zo stromu poznania dobra a zla nesmieš jesť, lebo v deň, keď budeš z neho jesť, istotne zomrieš"* (1 Mjž 2, 17), a druhé: *„Vôbec nezomriete"* (1 Mjž 3, 4). Prvé ukazuje na nebezpečenstvo, avšak aby nás zachránilo; druhé nám hovorí o záchrane, ale aby nás zahubilo... My chceme byť súcitní k sebe súcitom Božím. Nechceme ponechať naše svedomie v pokoji, ale znepokojujeme ho pre našu záchranu, pre našu spásu! My vieme, že tým je nám zvestovaná Božia pravda, že Boh je nemeniteľný vo svojich hrozbách ako aj vo svojich prísľuboch. Ak chceme tvrdošijne zatvárať svoje oči teraz, príde čas, kedy bude treba ich otvoriť, avšak bude už neskoro. Nech nás Boh ochráni pred touto realitou: a my sa snažme čím skôr obrátiť, obráťme sa neodkladne. Vstúpme do seba, prebuďme sa zo spánku, buďme rozhodní, zachraňujme sa, oddeľme sa od pokolenia nečestného (por. 2 Kor 6, 17) a spolu s patriarchom Jakubom, ktorý *„bojoval s Bohom aj s ľuďmi a zvíťazil"*, spolu s ním povedzme Hospodinovi: *„Nepustím ťa, iba ak ma požehnáš!"* (1 Mjž 32, 27, 29).

Prot. Peter Kormaník

Never šťastiu

Ak si bohatý, popremýšľaj, či dokážeš dôstojne zniesť chudobu. Ak si šťastný, predstav si, či by si dokázal dôstojne vydržať nešťastie. Keď ťa ľudia chvália, zamysli sa, či dokážeš dôstojne zniesť urážky. A celý svoj život premýšľaj o tom, ako dôstojne zvládneš smrť.

Vladyka Nikolaj Velimirovič

„Kvôli mnohým starostiam človek zabúda na Boha“ - starec Paisij

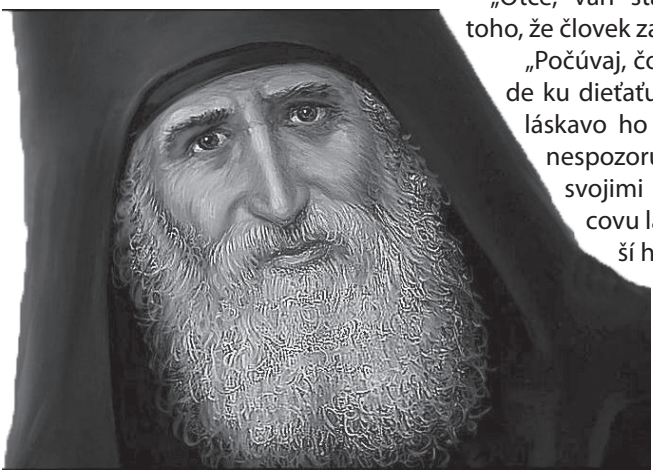

„Otče, vari starosti sú vždy príčinou toho, že človek zabúda na Boha?“

„Počúvaj, čo ti poviem: Keď otec príde ku dieťaťu, ktoré je zaujaté hrou a láskavo ho pohladí, tak ono to ani nespozoruje, pretože sa zaoberá svojimi hračkami. Spozoruje otcovu lásku až vtedy, keď preruší hranie. A takto to býva aj s nami. Keď sme pohltení starosťami, nemôžeme pocítiť Božiu lásku. Necítime to, čo nám Boh dáva. Buď pozorná a nemrhaj svoje drahocenné sily na zbytočné a márne starosti, ktoré sú pominuteľné. Keď sa staráš o zbytočnosti, unavíš sa aj telesne a svoj rozum rozptýliš bezcieľne. V čase modlitby potom Bohu prinášaš iba únavu a zívanie, ako Kain, keď prinášal obetu. Z toho vyplýva, že aj tvoj vnútorný stav bude „kainovský“, bude naplnený duševným nepokojom a vzdychmi, ktoré vyvolá diabol stojaci vedľa teba.

Nebudeme bezcieľne utrácať naše sily, pretože potom nám pre Boha ostane len šupka a škrupiny. Starostlivosť o niečo vyťahuje z človeka všetku vnútornú silu a pre Christa neostane nič. Ak spozoruješ, že tvoj rozum a skutok sa stráca a ponára sa do starostí a tomu podobnému, treba ti pochopiť, že si zašiel tam, kde netreba, že si sa vzdialil od Boha. Treba pochopiť, že práca ti je bližšia, než Boh, je ti bližšie stvorenie a nie Stvoriteľ.

Kvôli mnohej starostlivosti a starostiam človek zabúda na Boha. Otec Tichon (mních zo sv. hory Athos) jemu typickým spôsobom hovoril: „Faraón dával Izraelitom mnoho práce a veľa jedla, aby na Boha zabudli“. V našej dobe diabol upútal ľudí materiálnymi vecami a pozemskými starosťami. Pokušiteľ učí ľudí veľa pracovať a veľa jesť, aby zabudli na Boha a takýmto spôsobom nemohli, alebo lepšie povedané, nechceli vyťažiť úžitok z tej slobody, ktorá im bola daná pre posvätenie duše. No našťastie, hoci si to diabol neželá, je z tohto ponáhľania aj niečo dobré. A to je, že ľudia nemajú toľko času na konanie hriechu, koľko by chceli.

Z knihy – S bolesťou a modlitbou o súčasnom človeku

Čo chcú a ako chcú...

Raz som povedal otcovi Porfíriovi: „Otče, nemôžem pracovať s týmto bratom... on neustále reptá“.

„Dieťa moje, ty si sebec. Vieš o tom? Odtiaľ pochádzajú všetky tvoje nešťastia.“

„Viem o tom, otče, túto vášeň mám už od detstva. Pomodlite sa, prosím vás, aby mi Boh daroval do srdca pokoru.“

Keď je v srdci svätá pokora, všetko vidí v dobrom a žije už teraz v Božej Cirkvi, ktorá bola vytvorená bez ľudského zásahu.

To však nie je tá pokora, ktorá spočíva v pokorných slovách alebo tá, o ktorej si myslíme, že sme ju dosiahli. Svätá pokora je Božím darom pre dušu. Dáva ho Boh, keď nájde čisté srdce, ktoré je pripravené prijať ho. Vtedy duša s vďačnosťou hľadí na Boha a ťahá sa k Nemu.

A preto nehovor, že brat: „neustále reptá, že stále vrčí, hnevá sa“ atď. Nehovor: „Nemám s ním nič spoločné a nikdy nebudem mať“.

To nie je východisko zo situácie. To nie je podľa pravoslávia, ani po kresťansky. Keď takto robíš, tak si ďaleko od Božej lásky, oddeľuješ sa od blahodate Božej, pretože si sa oddelil od svojich bratov.

Naopak, nevšímaj si ich slabosti, nenapodobňuj ich nemohúcnosť. Len takýmto spôsobom môžete spoločne pracovať. Nech robia čo chcú a ako chcú... Chcú takto? Dobre, takto. Chcú ináč? Tak ináč. Takto sa prekonávajú bariéry, ktoré nás oddeľujú od našich bratov. Takto sa zjednocujeme s Christom.

Čím viac sa deň čo deň zjednocuješ so svojimi bratmi, tým hlbšie tajomne vchádzaš do Christovej lásky.

Z knihy Cvetoslov sovetov

Ako často vo chvíli, keď nás ťaží svedomie, dávame si predsavzatia, že od zajtra už budeme robiť dobré skutky, neskôr zanecháme hriešny život a na konci života učiníme pokánie. Odkladanie na zajtra však potom býva každý deň a koniec života je ešte ďaleko. Takýmto spôsobom si svojimi dobrými úmyslami budujeme most rovno do pekla. No beda nám, pretože budúcnosti sa nemusíme dožiť. Budúcnosť prejde a pred nami sa zrazu otvorí večnosť. Večnosť nastane určite, no aká bude?

Archimandrita Ján Kresťankin

Spomienka na otca Juraja Sičáka, dekana a správcu cirkevnej obce Ubľa a Brezovec

Ako študenti na PBF sme okolo roku 1986 zorganizovali bohoslovcov a mládež na misijný výlet po cirkevných obciach humenského arcidekanatu v počte okolo 20 ľudí. Naša cesta viedla aj na cirkevnú obec Ubľa.

Privítal nás usmiaty mladý otec duchovný Juraj s matuškou Annou a ich štyrmi deťmi Marienkou, Ľubkou, Jurikom a Naďkou. Sedeli na rohovej lavici a sledovali dianie na fare, koľko národa sa tam nahrnulo. Po vrelom prijatí a po pohostení sme sa rozlúčili a išli ďalej.

Vtedy som ani netušil, že ja budem niekedy kňazom na tejto doline. V roku 1988 ma vysvätil vladyka Nikolaj a ustanovil ma na cirkevnú obec Klenová namiesto otca Haverčáka. To bolo moje druhé stretnutie s kňazmi, ktorých som už spoznal pred dvoma rokmi, ale aj niektorých skôr cez môjho otca mit. prot. Jána Biloruského.

Hneď tohto roku v spolupráci s okolitými kňazmi sme urobili tábor v Ladomírove u otca Pastera a o rok na to sme začali tábory v Ruskej Volovej za veľkej podpory okolitých kňazov: otca Sičáka, otca Mitríka, otca Gliganiča a otca Pastera.

Počas 32 rokov môjho pôsobenia sme spoločne s otcom Jurajom a okolitými kňazmi pracovali na všetkých akciách, ktoré sme pripravovali pre deti na tejto Ublianskej doline, ako boli tábory, Mikulášske stretnutia, vianočné koncerty a rôzne posedenia počas sviatkov. Otec Juraj mal podlomené zdravie, ale pri žiadnej príležitosti to nedal na sebe vedieť, ani to, že ho niečo trápi alebo bolí.

Prv začali nohy, kŕčové žily, ktoré mu až krvácali. Po celom dni slúženia som raz prišiel na faru a matuška robila otcovi preväz. Obväz bol krvavý a nohy čierne. Ale aj napriek tomuto problému sa venoval svojim ovečkám a ďalším domácim zvieratám, ktoré choval, o ktoré sa rád staral. Nezaprel v sebe človeka, ktorý miloval prírodu a prácu so zvieratami. Veľakrát sme mu vraveli a aj matuška s deťmi, aby sa šetril kvôli zdraviu, ale on nedal na statok dopustiť a vždy, keď nebol doma, myslel naňho, či ho obriadili v jeho neprítomnosti. Po príchode domov sa hneď pýtal, či statok jedol. No aj my sme mali potešenie z jeho starostlivosti o zvieratá, hlavne keď prišla zabíjačka a všetci sme sa stretli na fare, pri tejto práci mal dobrého pomocníka otca Vladimíra Ignáca. Boli to veselé chvíle plné teologických rozhovorov a odovzdávaní skúseností starších kňazov mladším. Potom sa pridali ďalšie choroby, ako srdce, ktoré bolo operované. Po príchode z nemocnice otec Juraj už o týždeň bol v záhradke, okopával zeleninu a vravel, že srdce treba posilňovať. Potom prišli pankreatické záchvaty, po nich ľadvinový kameň, keď nám rozprával o tejto operácii, tak bolo to ťažké počúvať, nieto ešte zažiť, a ak prišla ešte k tomu aj horúčka, ľadvinu museli vybrať von, spadli mu pľúca a napojili ho na pľúcnu ventiláciu, mysliac si, že už bude koniec a domov sa nevráti. Bol veľmi vďačný rodine Belovičovej a Janke Capuličovej, ktoré chodili k nemu na návštevu v bratislavskej nemocnici a modlili sa s ním pri jeho posteli. Aj to

všetko prežil a vrátil sa na cirkevnú obec a bol Bohu vďačný, že ho ešte nechal pôsobiť na cirkevnej obci. Veľmi veľa sa modlil za svojich veriacich a všetkých chorých v nemocniciach. Vstával o tretej hodine ráno, začal sa modliť, prišla mu myšlienka do hlavy, že niektorý jeho veriaci je v nemocnici, zobudil matušku a išiel do chrámu slúžiť Liturgiu za týmto človekom.

Prišla doba, kde ochorela aj matuška, vtedy to otec Juraj znášal veľmi ťažko. Modlil sa úpenlivejšie, aby sa vrátila domov. Všetko dopadlo dobre a on bol ešte viac vďačný Bohu za návrat matušky domov. Veď to bol ďalší zázrak. Veľkou radosťou otca Juraja boli aj zaťovia Peter a Zdenko a nevesta Alenka a jeho vnúčatá. Ako pribúdali roky, tak pribúdali aj choroby, ako diabetes, trikrát týždenne dialýza, no láska k ľuďom a humor v týchto ťažkých skúškach ho nikdy neopúšťal. Aby toho nebolo dosť, jedného dňa, keď išiel z bohoslužby, pošmykol sa pri chráme na ľade a zlomil si kľúčnu kosť, a potom ďalšie pošmyknutie v chráme a zlomená noha v krčku, bolo zrejme, že nohy prestavajú slúžiť. Aj napriek svojim ďalším chorobám, otec Juraj nikdy nenadával na Boha, ale pokorne prijímal všetky skúšky. Bol veľmi vďačný ľuďom, ktorí mu boli nápomocní, v prvom rade jeho rodina, všetci okolití kňazi, ktorí ho zastupovali počas jeho chorôb, veriacim z jeho cirkevných obcí. Bol veľmi vďačný za tridsať ročnú prácu v chráme pani Ščurakovej a jej rodine, svojmu rodákovi z obce Zboj p. Čopakovi a jeho rodine a pani starostke Sirkovej, ktorá vždy pomohla, ak sa na ňu obrátil s nejakou prosbou.

Otca Juraja sme poznali všetci ako sčítaného človeka, ktorý pri každej možnej príležitosti si kupoval knihy a z nich čerpal znalosti, veľa čítal príbehy zo života svätých a ich poučenia potom odovzdával ďalej, či už nám kňazom, alebo veriacim.

Príhovor o. Juraja Sičáka po obchôdzke okolo chrámu na chrámovom sviatku v Hrabovej Roztoke, 2017

Ako dekan sa na každom chrámovom sviatku okrem kázne prihovoril aj svojim typickým humorným slovom k veriacim, ktoré si ľudia dlho pamätali.

Posledný rok svojho života absolvoval s nami v ťažkých bolestiach každý chrámový sviatok, na ktorom sa vždy lúčil s veriacimi so slovami, že toto je jeho posledný chrámový sviatok v tejto cirkevnej obci.

Otec Juraj bol veľakrát v nemocnici, ale v novembri tohto roku 2019 bol jeho pobyt posledný. V poslednom týždni života ho tam navštívil aj metropolita Jeho Blaženosť Rastislav, kňazi, známi a rodina, ktorí ho posilňovali v jeho chorobe. Posledné chvíle svojho života strávil v kruhu svojej najbližšej rodiny a otca Michala Sivíka, ktorý sa s ním modlil do poslednej chvíle.

A tak 24. novembra 2019 nás opustil náš mitr. prot. Mgr. Juraj Sičák, dekan Ublianskej doliny.

So spomienkou na otca Juraja,
mitr. prot. Ján Biloruský, duchovný správca PCO Klenová

Starec Porfírij: krátke rady

„Buď jednoduchý, rozvážny, vždy sústredený a zdržanlivý. Vždy pociťuj prítomnosť Hospodina a On ti dá vedieť, kedy treba hovoriť, a kedy je potrebné, aby si mlčal."

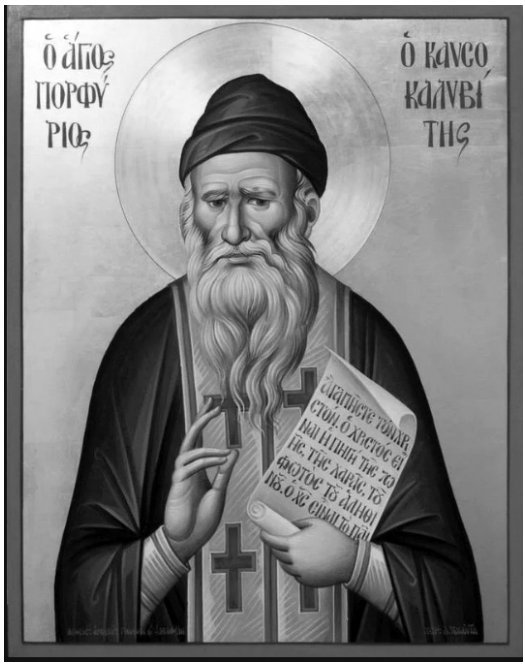

Raz mi otec Porfírij povedal:

„Modli sa za to, aby si sa stal lepším."

Vtedy som sa ho opýtal: „Otče, čo mám robiť, aby som bol lepší?"

A on mi odpovedal: „Vždy sa modli Isusovu modlitbu. Zamiluj si Christa aj ľudí. Nehovor nič o druhých a navštevuj stále Boží chrám. Čítaj Evanjelium, aby ti Boh dal múdrosť."

Pomôžte mi otče, aby som takto konal.

„Vždy hovor pravdu. Všetko, čo robíš, rob spokojne a vyrovnane. Modli sa za to, aby si bol lepší."

Buď dobrý, poslušný a trpezlivý. Nepadaj do zúfalstva a nebuď príliš precitlivený. Buď dobrým pracovníkom vo svojom zamestnaní. Nehovor príliš veľa o viere a Bohu, pokiaľ sa ťa nepýtajú, ale buď všetkým príkladom v napodobňovaní Christa."

„Neseď doma, ale choď vonku do prírody."

Na Jordáne v Ladomirovej

Dostala sa mi do rúk zaujímavá, pre mňa vzácna kniha: Sväto-Trojický monastier v Jordanville (USA) v r. 1930-2005. Je to veľmi kvalitná a rozsiahla textová a obrazová publikácia, venovaná 75 ročnej činnosti Bratstva Jova Počajevského. Pre mňa je vzácna z dvoch dôvodov: narodila som sa v Ladomirovej, kde v rokoch 1923-1944 plnilo svoju činorodú a obetavú misiu ladomirovské Bratstvo prep. Jova Počajevského, ktoré sa v r. 1944 odsťahovalo práve do monastiera Svätej Trojice. Druhým dôvodom je skutočnosť, že v ladomirovskom monastieri z raného detstva vyrastal, pomáhal, učil sa náš rodák - Vasil Škurla, s Bratstvom odišiel práve do Jordanvilla. Tam žil prísnym životom už ako mních Lavr, oddaný Bohu, študoval, tvrdo pracoval, bol rektorom seminára, metropolitom východoamerickým a newyorským, najvyšším hierarchom Ruskej pravoslávnej cirkvi v zahraničí. Miloval svoju domovinu, rodinu, pomáhal aj našim pravoslávnym cirkevným obciam.

Pravoslávni veriaci narodení v Ladomirovej a okolitých obciach nesú v sebe duchovné posolstvo zasiate práve Bratstvom, ktoré pomohlo veriacim vrátiť sa ku viere svojich pravoslávnych predkov. Preto spomienku „na našich mníchov“ máme v hlbokej úcte.

V spomínanej knihe ma veľmi upútala reprodukcia obrazu „Na Jordani v Ladomirovej“ od autora Kyrila Pyžova z roku 1934. (Na rieke Jordán bol pokrstený Isus Christos.) Je vzácnou pamiatkou na pôsobenie Bratstva u nás. Figurálna kompozícia vytvára obraz našich predkov - mojich rodákov na posviacke vody na rieke Ladomirka spolu so svojimi duchovnými a mníchmi v januári 1934. Reprodukcia má v sebe veľkú výpovednú hodnotu, istú energiu. Keď ju manžel vhodne nafotil, v tlačiarni z nej majster zhotovil krásny obraz na plátne. Uvažovala som umiestniť obraz tam, kde sa zrodil. Poprosila som predsedu kurátorského zboru p. V. Macka o prerokovanie darcovstva s duchovným správcom cirkevnej obce o. Pavlom Kačmárom a po súhlase dali sme obraz zhotoviť, vhodne zarámovať a 20. marca 2019 sme s manželom a mojimi priateľkami vycestovali do Ladomirovej. Zvítali sme sa s dobrými ľuďmi a po večerni, venovanej Akafistu k sv. Jovovi Počajevskému otec Pavol Kačmár za prítomnosti veriacich obraz posvätil. Po ukončení aktu sme spoločne hľadali miesto pre obraz, aby vhodne doplnil zbierky, ktoré cirkevná obec zhromažďuje na pamiatku Bratstva prep. Jova Počajevského a metropolitu Lavra.

Pri svojej návšteve chrámu sv. archanjela Michala (pamiatka na Bratstvo mníchov z r.1924) nájdete obraz umiestnený nad dverami do pripravovanej pamätnej izby, jeho rozmery sú 1 m. x 0,80 m., takže ho ľahko zbadáte. Venujte mu časový priestor, aby vám sprostredkoval svoju krásu i zanechal vo vás nezabudnuteľný zážitok. Jeho obsah hlbšie vnímame i preciťujeme vďaka majstrovstvu autora, ktorý pre kompozíciu obrazu zvolil horizontálnu líniu, takže obraz čítame akoby na pokračovanie, čo umocňuje zážitok z neho. Všetko sa odohráva v lone prírody a z celého aktu posviacky vody sa krajinou šíri pokoj, pohoda, mier a hlboká oddanosť viere.

Po vojne originál obrazu putoval po Európe, až ho v Dánsku objavil a kúpil svetoznámy ruský violončelista M. Rostropovič. A čo vieme o jeho autorovi? V spomínanej knihe sa uvádza, že Kyrila Pyžova a jeho brata Grigorija objavil na juhu Francúzska (v Nice) v lete 1932 roku (vtedy jeromonach) veľadôstojný archimandrita Savva (Struve), ktorý tam zháňal financie na budovu obydlia pre mníchov. Získal ich oboch pre rozpis nového chrámu sv. archanjela Michala, ktorý bol posvätený 21.11.1924. Na pozvanie archimandritu Vitalija pricestovali do Ladomirovej v roku 1933 pred Roždestvom Christovým. Akt svätenia vody, práve v deň 30 ročného Kyrila (neskôr mníšským menom Kypriana), tak silne na neho zapôsobil, že ho inšpiroval k maľbe nezabudnuteľnej posviacky. Je autorom rozpisov niekoľkých chrámov, ikonostasov v regióne i v USA, ikonopisec, vo svojich dielňach v monastieri Svätej Trojice vychoval mnoho majstrov – ikonopiscov. Zomrel v požehnanom veku 91 rokov, pochovaný je v katedrálnej krypte, vedľa metropolitu Lavra.

Mám radosť, že som mohla prispieť hoci maličkým, ale zato úprimným vkladom, ktorý prispeje (verím tomu) k lepšiemu spoznaniu hĺbky viery človeka i jej miesto v jeho živote.

A. M.

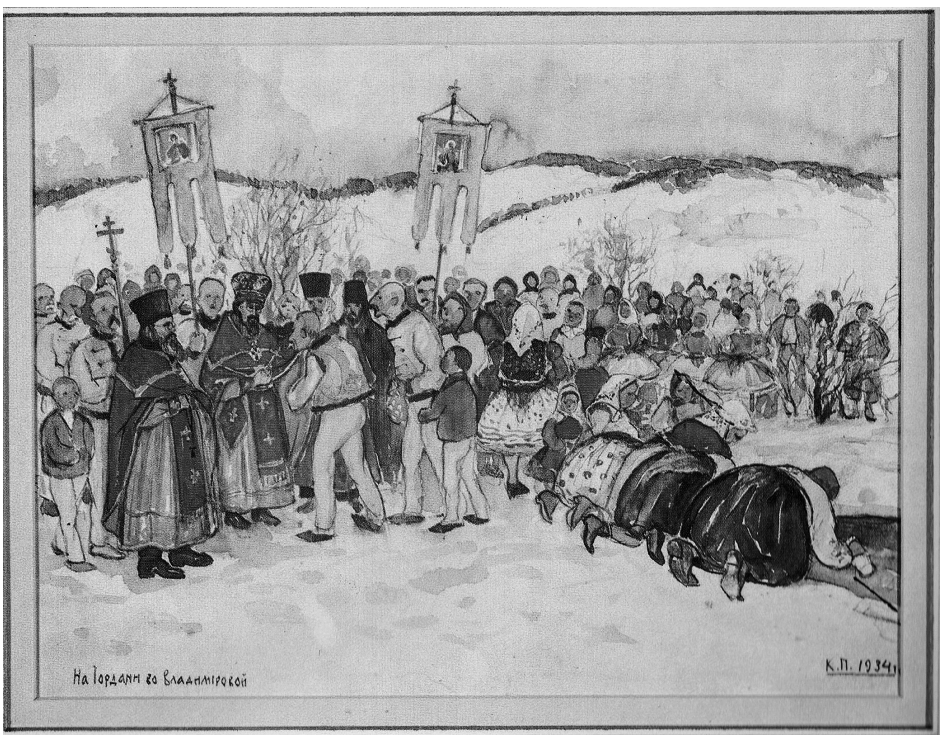

„Na Jordani vo Vladimirovoj" - malba archimandritu Kyrilla Pyžova, 1934

Moskovská patriarchia k sebe pričlenila Archiepiskopiu ruských cirkví v Západnej Európe

3. novembra 2019 počas sv. Liturgie v chráme Christa Spasiteľa v Moskve odovzdal Jeho Svätosť Kyrill, patriarcha moskovský a celej Rusi, Patriaršiu synodálnu hramotu dubninskému archiepiskopovi Jánovi, bývalému predstaviteľovi Archiepiskopie ruskej pravoslávnej tradície pod kánonickou správou Konštantínopoľského patriarchátu.

My, nehodný Kyrill, Božou milosťou patriarcha moskovský a celej Rusi, spolu s preosvietenými archipastiermi, členmi Posvätnej synody Moskovskej patriarchie, po diskusii zo 14. septembra 2019 na žiadosť archiepiskopa Jána (Reneta), v ktorej uvádza drvivú väčšinu klerikov a veriacich Archiepiskopie pravoslávnych ruských cirkví v Západnej Európe, že sa chcú zjednotiť s Ruskou pravoslávnou cirkvou a prosia o prijatie do jurisdikcie Moskovskej patriarchie spolu s tými klerikmi a veriacimi, ktorí si to budú želať,

riadiac sa pastierskou starostlivosťou o klérus a laikov Archiepiskopie, ktorá spája v ruskej pravoslávnej tradícii ruský národ a domorodcov Západnej Európy, ktorých prechod do Pravoslávia bol umožnený vďaka práci ruských emigrantov – pastierov a bohoslovcov,

rozhodli sme sa prijať preosvieteného archiepiskopa Jána (Reneta) do jurisdikcie Moskovskej patriarchie s titulom „dubninský", ako aj všetkých klerikov a veriacich, ktorí si to budú želať, a odovzdáme do správy dubninského archiepiskopa Jána správu spomínaných cirkevných obcí a ich členov;

po konzultácii zo dňa 7. októbra 2019 z dôvodu žiadosti z 28. septembra 2019 zo strany zboru duchovenstva Archiepiskopie v čele s dubninským archiepiskopom Jánom, aby sa Archiepiskopia pričlenila k Ruskej pravoslávnej cirkvi a aby sa určila podoba jej kánonickej organizácie v rámci Moskovskej patriarchie,

rozhodli sme, že Archiepiskopia pravoslávnych ruských cirkví v Západnej Európe, ktorá je pokračovateľkou cirkevného diela formovaného v Západnej Európe v roku 1921 spoločným rozhodnutím Posvätnej synody a Vysokej cirkevnej rady pod predsedníctvom svätiteľa Tichona, patriarchu moskovského a celej Rusi, konajúc svoju spasiteľnú službu v historicky formovanom spoločenstve cirkevných obcí, monastierov a cirkevných ustanovizní sa od teraz stáva

neoddeliteľnou súčasťou Moskovskej patriarchie a ako taká vykonáva svoju činnosť v súlade s nasledujúcimi pravidlami.

Následne je uvedených 15 pravidiel organizácie Archiepiskopie.

V súlade s ustanovením Posvätnej synody zo 7. októbra 2019 je potrebné prijať nevyhnutné nariadenia do Ústavy Ruskej pravoslávnej cirkvi do ústavných dokumentov Archiepiskopie.

Archiejereji, klerici a laici všetkých eparchií Moskovskej patriarchie v Západnej Európe, Patriaršieho exarchátu v Západnej Európe, eparchie Ruskej zahraničnej cirkvi a Archiepiskopie sú pozvaní na plodnú vzájomnú spoluprácu.

Zvýšenie kánonickej prítomnosti Moskovskej patriarchie v Západnej Európe k dnešnému dňu predstavuje niekoľko cirkevných štruktúr a vyžaduje si hlbšiu diskusiu všetkých zainteresovaných strán.

Prinášajúc vďačnosť mnoho milostivému a všetko darujúcemu Bohu za prejavenú radosť cirkevného pokoja a jednoty, ktoré sú základným kameňom pre budúci rozkvet Pravoslávia v ruskej tradícii v Západnej Európe, privolávame na preosvieteného archiepiskopa dubninského Jána, klerikov a laikov Archiepiskopie pravoslávnych ruských cirkví v Západnej Európe požehnanie Svätej, Jednobytnej, Životvornej a Nerozdeliteľnej Trojice: Bezpočiatočného Otca s Jeho Jednorodeným Synom a Všeblahým Utešiteľom Duchom. Amiň.

+ Kyrill, patriarcha moskovský a celej Rusi

Zdroj: http://pravoslavie.ru

Vladyka Juraj slúžil v Hornom Ostrogu, Čierna Hora

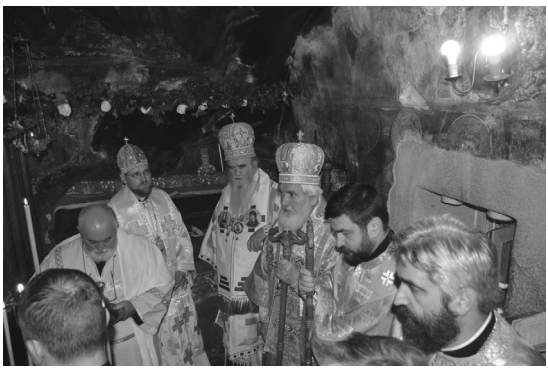

Sviatok Uvedenia do chrámu Presvätej Bohorodičky, ktorému je zasvätený chrám uchovávajúci ostatky sv. Vasilija Ostrožského divotvorcu, bol soborne oslávený v Hornom Ostrogu 4. decembra 2019.

Svätú archijerejskú Liturgiu viedol archiepiskop cetinjský a metropolita čiernohorsko-prímorský Amfilochije, s ktorým spoluslúžili michalovsko-košický arcibiskup Juraj a bývalý západoeurópsky episkop Konstantín, ako aj početné duchovenstvo a mníšstvo viacerých eparchií Srbskej pravoslávnej cirkvi.

Na eucharistickom stretnutí sa modlitebne zúčastnili aj mnohí veriaci.

Po prečítaní Evanjelia sa k prítomným prihovoril vladyka Juraj, ktorý povedal, že dnes sa oslavuje zázračné Uvedenie Presvätej Bohorodičky do jeruzalemského chrámu.

– Oslavujeme ju ako Vládkyňu, ako Tú, ktorá sa modlí za nás všetkých a ktorú nazývame matkou aj sestrou. Všetci, čo veríme v Hospodina Isusa Christa, ktorí sme pokrstení a myro-

pomazaní, ktorí sa spovedáme, zúčastňujeme na Eucharistii, stávame sa Božím chrámom. Lebo človek skrze sväté Prijímanie prijíma Svätého Ducha, stáva sa členom Cirkvi a Božie Slovo v ňom žije – povedal arcibiskup Juraj, a tiež povedal, že my máme rovnaké požehnania a pozvanie, ktoré mala Presvätá Bohorodička, aby sme boli nositeľmi Christa v tomto svete.

Na konci bohoslúženia metropolita Amfilochije požehnal a prerezal slávsky koláč, ktorý pri príležitosti svojho chrámového sviatku pripravili ostrožskí bratia.

Metropolita Amfilochije vyjadril osobitú radosť zo spoluslúženia s naším arcibiskupom Jurajom.

– Vladyka Juraj stavia v područí Karpát monastier sv. Vasilija Ostrožského, ktorého základný kameň sme spoločne posvätili. Dnes od nás dostal narukavnicu (časť bohoslužobného rúcha) sv. Vasilija Ostrožského. Tento svätý monastier rastie z tohto svätého monastiera a chrám, ktorý sa tam stavia, bude 18. lovčenským chrámom sv. Petra Cetinjského, toho, ktorý nám zborili bezbožníci. Ale pomaly, cez tieto, ktoré sú stavané podľa vzoru lovčenskej kaplnky po celom svete a dostali sa až na Slovensko, veríme, že sa v roku 2020 alebo 2021 podarí vrátiť aj chrám sv. Petra na Lovčen – povedal metropolita Amfilochije.

Potom všetci prítomní podišli do chrámu Uvedenia Presvätej Bohorodičky, aby pobozkali ostatky sv. Vasilija Ostrožského.

Oslava sviatku pokračovala slávnostným pohostením lásky v Dolnom Ostrogu.

Zdroj: www.orthodox.sk

Pravoslávni v Čiernej Hore vyšli do ulíc

26. decembra 2019 čiernohorský parlament, bez ohľadu na protesty veriacich Srbskej pravoslávnej cirkvi, väčšinou hlasov (po tom, ako boli zo sály nasilu vyvedení oponenti tohto zákona), prijal zákon: „O slobode vierovyznania a presvedčenia a právom postavenia religióznych spoločenstiev“. Zakladá sa na fakte, že o cirkevných stavbách neexistujú úradné zápisy pred rokom 1918, kedy sa Čierna Hora zjednotila so Srbskom na konci Prvej svetovej vojny. Vzniká tak snaha spochybniť vlastníctvo nemalého počtu chrámov a monastierov. Vláda v Podgorici chce tak zrušiť ich jurisdikciu v rámci Srbskej pravoslávnej cirkvi a previesť ich do majetku štátu Čierna Hora. Nakoniec sa chrámy a monastiere môžu ocitnúť v rukách rozkolníckej Čiernohorskej pravoslávnej cirkvi, ktorá tu pôsobí, aj keď s minimálnym počtom veriacich, ale s podporou štátu.

Tisíce pravoslávnych veriacich v čele so svojimi hierarchami sa pred prijatím spomínaného zákona zišlo na protestoch vo viacerých čiernohorských mestách, aby pokojným spôsobom, procesiami za spevu duchovných piesní a modlitieb vyjadrili nesúhlas s týmto zákonom. Keď

bol napriek tomu zákon prijatý, ľudia sa rozhodli blokovať cesty v mestách Budva a Nikšič, kvôli čomu boli zadržaní políciou.

Okrem toho na moste Džurdževiča Tara, ktorý sa nachádza na križovatke ciest medzi mestami Majkovac, Žabljak a Plevlja, polícia v noci počas protestu surovo zbila dioklijského episkopa Metodija a ďalších veriacich.

Pre rádio Svetigora, vladyka Metodije o incidente povedal, že to vyzeralo veľmi nepríjemne a že v jednom okamihu policajti začali šliapať po ľuďoch a ťahať ich, takže sa vytvoril veľký dav ľudí, ktorí boli stlačení a je veľkým zázrakom, že sa v tom dave nič vážnejšie nikomu nestalo. Tiež povedal, že si už v jednom okamihu myslel, že je koniec a že stratí vedomie. Vladyku a ďalších veriacich hodili na zem a bili ich pendrekmi a kopali nohami. Dvaja veriaci, ktorí sa mu snažili pomôcť, boli taktiež zbití, jeden má zlomenú bedrovú kosť a druhý kľúčnu kosť. Obaja boli hospitalizovaní v nemocnici v meste Plevlja. Vladyka Metodije sa z viacerých zranení a podozrenia na vnútorné krvácanie zotavuje vo Vojensko-medicínskej akadémii v Belehrade. Ako sa vyjadril, policajtom odpustil a vyjadril nádej, že polícia viac nebude používať silu proti bezúhonným ľuďom.

V komentároch na internetovej stránke Čiernohorskej metropolie sa hovorí, že „tento akt je najlepším príkladom potvrdenia slov premiéra Markoviča, že polícia proti veriacim nepoužije silu." Okrem toho si v Čiernohorsko-prímorskej metropolii myslia, že zbitie veriacich dáva odpoveď na otázku, „aký zákon o slobode vierovyznania bol prijatý a nakoľko sú Cirkev a veriaci v Čiernej Hore slobodní".

29. decembra 2019 sa v chráme Vzkriesenia Christovho v Podgorici konalo zhromaždenie so slúžením sv. archijerejskej Liturgie, na ktorom sa zúčastnilo niekoľko tisíc veriacich v čele so srbskými archijerejmi z Čiernej Hory, Srbska a Hercegoviny. Čiernohorsko-prímorský metropolita Amfilochije v príhovore okrem iného povedal: „Žiaľ, toto bezprávie, ktoré teraz časť parlamentu Čiernej Hory vyhlásila za zákon, nie je zákonom, ale nezákonnosťou prekliateho cára Dukljanina. Hovorím pred Bohom, pred touto svätyňou, pre týmto svätým zhromaždením, ktoré je zhromaždením vekov. My patríme zhromaždeniu svätých apoštolov Petra a Pavla, Tita,.... svätého cára Konštantína a Justiniána. Nádejame sa na Boha, že sa aj terajšia vláda v Čiernej Hore spamätá."

Metropolita tiež vyjadril poďakovanie polícii, ktorá nie zo svojej vôle dostala nariadenie napadať Boží ľud, a nerobila to. Vladyka tiež vyznamenal príslušníka Centra bezpečnosti mesta Nikšič Miloja Ščepanoviča, ktorý po 30 rokoch v službe sa odriekol zúčastniť na akcii polície proti obyvateľom.

Na konci sv. Liturgie metropolita Amfilochije povedal, že Cirkev pokračuje v tom, čo robila po stáročia a pozval veriacich, aby sa v čo najväčšom počte zúčastňovali na molebnoch k Presvätej Bohorodičke za mier, zdravie, spasenie a zmierenie všetkých. Molebny sa budú slúžiť vo všetkých chrámoch. Do sviatku Narodenia Christa sa bude zároveň vo všetkých chrámoch

zvoniť zádušnými zvonmi z toho dôvodu, že v Parlamente Čiernej Hory zomrela spravodlivosť a právo.

Aj v ďalších dňoch sa konali modlitebné pochody na podporu pravoslávnych Srbov v Čiernej Hore nielen v čiernohorských mestách, ale aj vo viacerých mestách v Srbsku. Zúčastnili sa na nich tisíce veriacich v čele so svojimi biskupmi a kňazmi. Podporu im vyjadrili aj niektoré miestne Cirkvi. Pomodlime sa za našich pravoslávnych bratov aj my.

Zdroje: www.mitropolija.com, www.tyden.cz, www.spzh.news

Metropolita Rastislav prijal pakračsko-slavonského episkopa Jovana (SPC)

Pakračsko-slavonsky episkop Jovan, ktorý je na návšteve Slovenska ako hlavný prednášajúci počas výstavy Jasenovac – Osvienčim Balkánu, navštívil v pondelok 9. decembra 2019 mesto Prešov. Na Úrade eparchiálnej rady ho prijal Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska. Hosťa zo Srbskej pravoslávnej cirkvi sprevádzal Jeho Vysokopreosvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, a na prijatí sa zúčastnil aj prot. Peter Soroka z Osadného, predstavená monastiera Jasenovac igumenia Serafima, riaditeľka občianskeho združenia ResArtis Oľga Sedrovičová, filmová producentka Uroška Tatomir a členky speváckych zborov Zvony Pravoslavlja, Milica a Gradimir z Belehradu.

Vladyka Jovan porozprával metropolitovi Rastislavovi o živote pravoslávnych Srbov v jeho eparchii, ktorá sa nachádza v Chorvátsku, a rovnako aj o jasenovskom vyhladzovacom tábore, v ktorom rukou Ustašovcov počas štyroch rokov v II. svetovej vojne zahynulo vyše 200 tisíc prevažne Srbov, ale aj Židov, Rómov, Slovákov či inak zmýšľajúcich Chorvátov.

Pre Eparchiálnu knižnicu v Pakraci, ktorá je jednou z najväčších knižníc na Balkáne, hlava Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku podaroval Evanjelium v slovenskom jazyku, vydané Metropolitnou radou Pravoslávnej cirkvi na Slovensku. Vladyka Jovan metropolitu Rastislava obdaroval kópiou ručne vyrezaného kríža, ktorý vyrobil bývalý srbský patriarcha Pavle.

V mene občianskeho združenia ReArtis za spoluprácu pri príprave podujatí o Jasenovských mučeníkoch v Košiciach a Prešove Pravoslávnej cirkvi na Slovensku poďakovala jej riaditeľka Oľga Sedrovičová, ktorej ako odlatu metropolita Rastislav vyjadril vďačnosť za ich zorganizovanie. Na záver zaspievali tropár jasenovským mučeníkom dievčatá z belehradských zborov. Srbskí hostia si nato pozreli aj katedrálny chrám sv. Alexandra Nevského v Prešove.

Zdroj: www.orthodox.sk

Chrámový sviatok v Ruskom Potoku

V poslednú novembrovú nedeľu 24.11.2019 sme oslávili chrámový sviatok sv. archanjela Michala v Ruskom Potoku. Tento deň bol výnimočný, pretože našu cirkevnú obec navštívil Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska. Vladyku Rastislava najprv privítala miestna mládež s kyticou kvetov, následne člen Rady cirkevnej obce Michal Kočan s chlebom a soľou a napokon i miestny duchovný správca jerej Mgr. Jaroslav Guba s krížom pri vchode do chrámu.

Archijerejská Liturgia vedená metropolitom Rastislavom sa konala v starom drevenom chráme sv. archanjela Michala. Vladykovi počas nej asistovali mitr. prot. Mgr. Igor Kerekanič, arcidekan a duchovný správca PCO Snina, a mitr. prot. Mgr. Boris Hrustič, dekan a správca PCO Uličs a Runina. Počas malého vchodu bol miestny duchovný správca jerej Mgr. Jaroslav Guba vyznamenaný právom nosenia zlatého kríža. Vladyka vo svojom príhovore k nemu pripomenul, že uplynulo päť rokov od jeho kňazskej vysviacky, počas ktorých pôsobil na viacerých cirkevných obciach. Pred dvoma rokmi práve na chrámový sviatok sv. archanjela Michala bol ustanovený za duchovného správcu Pravoslávnych cirkevných obcí Ruský Potok a Uličské Krivé.

V kázni po sv. Evanjeliu vladyka zdôraznil a spomedzi množstva ďalších Božích darov človekovi osobitne vyzdvihol dar slobodnej vôle. Je na každom z nás, ako s týmto darom naložíme - či sa rozhodneme ísť po síce úzkej a tŕnistej, ale zároveň spásonosnej ceste Evanjelia, alebo po ceste, ktorá sa možno zdá široká a pohodlná, ale smeruje a privádza človeka do záhuby. Podobne ako sv. archanjel Michal sa môžeme postaviť na stranu dobra a služby Bohu. Alebo sa môžeme vzbúriť a nasledovať príklad padlých anjelov, ktorí sa dobrovoľne vydali na cestu zla, hriechu a smrti. Prílišné naháňanie sa za hmotou – materiálnym bohatstvom spôsobuje, že zabúdame sa starať o svoju dušu. Ak sa budeme usilovať žiť duchovne a hľadať najprv Božie kráľovstvo, Boh nám požehná a pridá i to materiálne, čo potrebujeme pre svoj život – náš každodenný chlieb.

Duchovnú slávnosť umocnil i veľký počet prijímajúcich veriacich. V závere sv. Liturgie vladyka Rastislav poďakoval Bohu za požehnaný deň, pozdravil miestneho duchovného správcu i všetkých Potočanov s ich chrámovým sviatkom a poprial im hojnosť duchovných i materiálnych bláh.

Miestny duchovný správca jerej Mgr. Jaroslav Guba vyjadril radosť z toho, že v tento slávnostný deň navštívil vladyka obec Ruský Potok, čím sa tento deň stal pre miestnych ešte významnejším. Metropolitovi Rastislavovi zaželal Božie požehnanie a pomoc v neľahkej archijerejskej službe. Poprosil tiež o Božie požehnanie pre všetkých tých, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričinili o dôstojnú oslavu sviatočného dňa.

Po sv. Liturgii sa uskutočnilo tradičné pomazanie veriacich požehnaným olejom, ako aj sprievod okolo chrámu s čítaním Evanjelií. Ešte pred záverečným pohostením vladyka upozornil na blížiaci sa začiatok Roždestvenského pôstu a poprial prítomným pekný zvyšok sviatočného dňa.

Mgr. Ivana Gubová

„Silvestrovské oslavy“ už 20 rokov inak

V predvečer Milénia, na prelome rokov 1999 a 2000 sa skupinka študentov Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a veriacich z okolia Svidníka v čele s duchovným otcom Jánom Pajkošom stretla v náhradných bohoslužobných priestoroch malej obce Hrabovčík. Naším cieľom bolo vyhnúť sa bujarým oslavám Nového štátneho kalendárneho roka, keďže podľa juliánskeho kalendára je v tom čase ešte obdobie pôstu.

Táto pekná tradícia alternatívy v modlitbe oproti nezmyselným oslavám budúceho roka, ktorý nevieme, čo nám ešte prinesie, sa neskôr presunuli do svidníckeho pravoslávneho chrámu. Už niekoľko rokov sa veriaci, ktorí chcú štátny Nový rok privítať radšej modlitbou a svätou Eucharistiou ako ohňostrojom a šampanským, schádzajú do pravoslávneho chrámu Narodenia Presvätej Bohorodičky v Nižnej Polianke.

Aj tento rok tomu nebolo inak a vo večerných hodinách, kedy si väčšina domácnosti dáva šampanské vychladiť do chladničky, sa niekoľko desiatok veriacich stretlo pri modlitbe s duchovným správcom prot. Petrom Savčakom, archimandritom Pafnutijom (Jakimiukom) z Poľskej pravoslávnej cirkvi, prot. Andrejom Semancom, prot. Petrom Sorokom, jer. Ivom Petrovajom, jer. Danielom Omaskom a jer. Ľubošom Savčakom. Ako prvý sa slúžil Paraklis Presvätej Bohorodičke, následne Akafist najsladšiemu Isusovi, Utreňa s prvým časom a sv. Liturgia. Počas bohoslužieb sa k prítomným veriacim v kázňach prihovorili niektorí duchovní a takmer všetci veriaci pristúpili k svätej spovedi.

V čase polnoci, keď Slovensko vítalo Nový rok 2020 s pohárom vína v ruke, v nižnopolianskom chráme sa čítal synaxár po 6. piesni na utreni o živote sv. mučeníka Vonifatija, ktorého pamiatku sme si v ten deň pripomínali. Ľudia teda paradoxne počúvali o obrátení sa ku Christovi bývalého veľkého hriešnika a pijana, ktorý po zhliadnutí utrpenia kresťanov aj sám uveril v Christa.

Čo môže byť krajšie, keď sa človek na konci starého roka vyspovedá zo svojich hriechov a v prvých hodinách Nového roka bude aktívne účastný na nekrvavej obeti Telu a Krvi Isusa Christa. Možno aj to je dôvod, prečo sa na týchto celonočných bohoslužbách zúčastňuje stále viac modlitby chtivých duchovných a veriacich. Veríme, že nás bude o rok opäť viac.

Krátky životopis sv. muč. Vonifatija (Bonifáca). *Mučeníctvo za Christa činí z hriešnikov svätcov. Dokazuje to aj príklad svätého Vonifatija. Najprv bol sluhom u nejakej rozvratnej ženy Aglaidy v Ríme a mal s ňou nečistý a nezákonný vzťah. Obaja boli pohania. Raz si Aglaida zaželala mať doma ostatky mučeníka ako nejaký talizman, ktorý by ju chránil pred zlom. Poslala preto svojho sluhu do Ázie, aby jej našiel a kúpil to, čo si želala. Vonifatij so sebou zobral niekoľko otrokov a dosť peňazí a pri lúčení s Aglaidou jej povedal: „Keď nebudem môcť nájsť nijakého mučeníka a keď ti, pani, prinesú moje za Christa umučené telo, prijmeš ho s úctou?" Aglaida sa vysmiala a nazývala ho pijanom a hriešnikom. Takto sa rozlúčili. Príduc do Tarzu, Vonifatij videl mnoho kresťanov pri mučení: jedným boli odťaté nohy, druhým ruky, tretím boli vypichnuté oči, štvrtí boli na šibenici atď. Vonifatija to chytilo za srdce, pokajal sa za svoj hriešny život a zaplakal. I zvolal spomedzi kresťanských mučeníkov: „Aj ja som kresťan!" Sudca ho teda zobral na mučenie, dal nariadenie, aby ho hrozne bičovali, potom mu naliali do úst žeravé olovo a keďže mu to neublížilo, mečom mu odsekli hlavu. Otroci zobrali jeho telo a preniesli ho do Ríma. Boží anjel, ktorý sa zjavil Aglaide, jej povedal: „Prijmi toho, ktorý bol kedysi tvoj sluha a teraz je náš brat a služobník; on je strážcom tvojej duše a ochrancom tvojho života." Prekvapená Aglaida im vyšla oproti, prijala Vonifatijovo telo, postavila mu chrám a uložila doňho mučeníkove ostatky. Potom sa aj ona pokajala, celý svoj majetok rozdala chudobným, sama sa utiahla zo sveta a žila ešte 15 rokov v horkom pokání. Svätý Vonifatij strádal v roku 290. (Z knihy Ochridský prológ.)*

Prot. Peter Soroka

Podujatie na počesť jasenovských mučeníkov v Košiciach

V košickom katedrálnom chráme sa 12. decembra 2019 slúžila sv. archijerejská Liturgia, ktorú viedol pakračsko-slavonský episkop Jovan a spolu s ním ju slúžil domáci arcibiskup michalovsko-košický Juraj ako aj miestny duchovný správca prot. Vladimír Spišák, prot. Peter Soroka z Osadného a archidiakon Matúš Spišák. Vzácny hosť zo Srbskej pravoslávnej cirkvi prišiel porozprávať o hrôzostrašných mučeniach prevažne Srbov, ale aj Židov, či Rómov v koncetračnom tábore Jasenovac, kde počas Druhej svetovej vojny zahynulo vyše 200 tisíc ľudí a minimálne 24 tisíc detí. K ucteniu boli pre veriacich prinesené aj ostatky jasenovských mučeníkov a kríž z Jasenovca, ktoré pred dvomi rok-

mi michalovsko-košickej eparchii podaroval vladyka Jovan a v súčasnosti sa ochraňujú v katedrálnom chráme v Michalovciach.

Vladyka Jovan sa však najprv prihovoril kázňou po čítaní sv. Evanjelia a vysvetlil príbeh o milosrdnom Samaritánovi, ktorý sa napriek opovrhovaniu svojho národa zo strany Židov ako jediný z okoloidúcich postaral o raneného človeka. Vladyka prítomných poučil, aby sme si vážili každého bez rozdielu národnostnej príslušnosti či spoločenského postavenia.

V prednáške hosť zo Srbskej pravoslávnej cirkvi prirovnal mučenie jasenovských mučeníkov k známym mučeníkom ako Georgij, Dimitrij, Teodor Tyron, či 14 tisíc Betlehemských detí, ktorí položili svoje životy za Christa, *„ale nám sa zdá, že to boli dávne časy, pre nás už ani nepochopiteľné a takmer nepredstaviteľné. Pritom si neuvedomujeme, že časy, v ktorých sme my, naši rodičia a starí rodičia boli neporovnateľne strašnejšie s tými dávnymi časmi. Veď v Jasenovci bolo za štyri roky zavraždených 24 detí, ktorých mená máme zapísané a kdeže sú ešte ďalšie, o ktorých nevieme. Už len toto číslo je o 10 tisíc väčšie ako počet rovnako surovo zabitých Betlehemských detí",* vysvetlil vladyka Jovan. (Celú vladykovú prednášku z Košíc aj z Prešova zverejníme v ďalších vydaniach nášho časopisu.) Okrem prednášky vladyku Jovana sa k prítomným prihovoril aj konzul a prvý radca Srbského veľvyslanectva na Slovensku pán Dragan Stojovič, renomovaný historik a odborník na holokaust PhDr. Pavol Šalamon, člen predstavenstva Židovskej náboženskej obce v Košiciach, rómska novinárka a reportérka Mgr. Jarmila Vaňová, srbská honorárna konzulka v Košiciach Eva Děkanovská a ďalší. V rámci podujatia boli prezentované ukážky obrazov sestry Márie z Jasenovského monastiera, ktoré špecifickým spôsobom zobrazujú mučenie, ktoré mučeníci podstúpili. Ako povedal vladyka Jovan, *"tieto obrazy sú revolúciou v zobrazovaní utrpenia v Jasenovci, lebo doposiaľ sa zobrazovalo realistické utrpenie ľudí a tieto ikony ich ukazujú v perspektíve vzkriesenia,"* teda ako oslávené duše v nebeskom Kráľovstve. O výstave bližšie porozprávala predstavená monastiera v Jasenovci igumenia Serafima.

Tropar jasenovským mučeníkom a niekoľko srbských skladieb na konci podujatia zaspievali členky speváckych zborov Zvony Pravoslavlja, Milica a Gradimir z Belehradu v Srbsku.

Zdroj: www.orthodox.sk

Kňazská chirotónia diakona Mareka Baloga

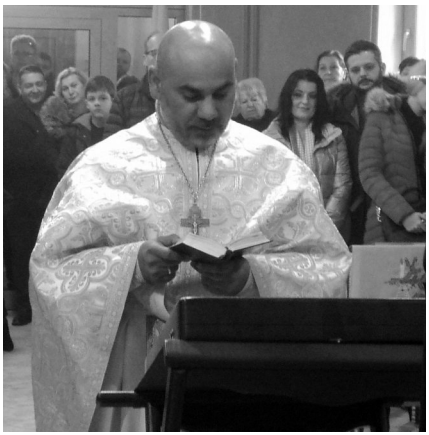

MICHALOVCE, 29. december 2019. *„Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma!“* (Mk 8, 34 - kňazské motto novopresbytera Mareka).

V nedeľu po sviatku Narodenia Hospodina nášho Isusa Christa sa v michalovskom pravoslávnom katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoda zišlo množstvo veriaceho národa, s duchovnými a naším archijerejom, vladykom Jurajom, aby spolu ako spoločenstvo Cirkvi prijali do radov duchovenstva Michalovsko - košickej eparchie nového robotníka Hospodinovej vinice. V tento deň, pri sv. Liturgii, prijal kňazskú chirotóniu (svätenie) **o. diakon Marek Balog,** ktorý pôsobí ako profesionálny vojak a teraz už aj duchovný mierovej misie na Cypre. Aj touto cestou o. Marekovi, jeho manželke Renáte, ich blízkym, prajeme na novej ceste kňazskej rodiny, na ktorú vkročili, hojnosť Božích milostí.

NA MNOHAJA I BLAHAJA LITA!

foto: Martina Tomková

Pravoslaviáda 2019

Pravoslaviádu v Košiciach organizujeme už štrnásty rok a užili sme si tento športový deň naplno. Tento rok pravoslávni veriaci z celého Slovenska súťažili 20. novembra 2019 v týchto disciplínach: futbal, volejbal a stolný tenis. Hráči súťažili v športovom duchu a hlavne sa zabavili. Pre 1., 2. a 3. miesto boli pripravené aj zaujímavé ceny a trofeje. Už teraz sa tešíme na Pravoslaviádu 2020. V závere by sme chceli poďakovať v prvom rade Hospodu Bohu za tento úspešný deň ako aj všetkým sponzorom, ktorí svojimi darmi prispeli k tomuto dňu.

Sviatok sv. Kataríny v Nižnej Rybnici

NIŽNÁ RYBNICA, 24. november 2019 - Už desať rokov, odkedy bola v nižnorybnickom pravoslávnom chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky uložená častica sv. ostatkov sv. veľkomučenice Kataríny Alexandrijskej, sa stretávajú veriaci v deň jej sviatku, aby oslávili Boha, poďakovali Mu za premnohé milosti, ktoré vylieva do ich života, či prosili vo svojich potrebách, práve cez modlitebný príhovor svätej Božej služobníčky a patrónky nižno - rybnického pútnického chrámu - sv. Kataríny.

Aj v túto Bohom požehnanú nedeľu sa tu zišli veriaci nielen zo všetkých kútov našej eparchie, ale aj z bratskej prešovskej eparchie, ako aj veriaci iných vyznaní, ktorí, ako sami svedčia, v nižno - rybnickom chráme, pri Matke Božej a Jej milostivej klokočovskej ikone, ako aj pri mnohých svätých, ktorých sv. ostatky sú uložené v chráme, našli svoj duchovný domov.

Duchovné "sväto-katarínske" slávnosti začali v predvečer sviatku veľkou večerňou, ktorú slúžil správca pútnického chrámu a cirkevnej obce o. ekonóm Dušan Nikodím Tomko. Samotné sviatočné nedeľné dopoludnie pútnici začali Akafistom sv. Kataríne, ktorý slúžil správca cirkevnej obce Bežovce a Blatné Remety, o. Miloš Nikifor Surma. Po privítaní nášho archijereja, vysokopreosvieteného vladyku Juraja, arcibiskupa michalovsko - košického, bola slúžená archijerejská sv. Liturgia, pri ktorej mnohí veriaci pristúpili k sv. tajine pokánia a Eucharistie, a ktorú s vladykom slúžili duchovní otcovia - miestny duchovný a sobranecký arcidekan o. Dušan Nikodím Tomko, správca cirkevnej obce Podhoroď a Choňkovce o. ekonóm Ivo Ozimanič a správca cirkevnej obce Bežovce a Blatné Remety o. Miloš Nikifor Surma. V závere sv. Liturgie, ako je už tradíciou, bolo požehnané kolivo a lámaný slávsky koláč na počesť sv. mučeníce Kataríny.

V tento slávnostný deň bol cez sv. iniciačné tajiny krstu, myropomazania a Eucharistie prijatý do spoločenstva Christovej Cirkvi malý Matúš, ktorému prajeme a u Boha vyprosujeme hojné Božie milosti, ochranu Matky Božej i sv. Kataríny.

Všetkým, ktorí sa zúčastnili na tejto milej a Bohom požehnanej slávnosti, všetkým kresťanom i všetkým ľuďom dobrej vôle - Božie požehnanie, pokoj v srdci, potrebné zdravie NA MNOHAJA I BLAHAJA LITA!

Jer. Dušan Nikodím Tomko; foto: Martina Tomková

Výstavba svätého pravoslávneho chrámu svätého veľkomučeníka JURAJA, Víťaza v meste Krompachy – poďakovanie

Dovoľte mi, milovaní veriaci Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, ale aj inde vo svete, pozdraviť Vás v tento sviatočný čas s radostnými sviatkami príchodu nášho Spasiteľa a rovnako tak aj so vstupom do Nového roku 2020, v ktorom Vám prajem veľa Božej milosti, pokoja a radosti.

Koniec minulého roka bol pre Pravoslávnu cirkev v meste Krompachy veľmi požehnaný, nakoľko po posviacke základného kameňa s požehnaním Jeho Blaženosti RASTISLAVA, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska, sa 27. augusta začalo s výkopom základov pravoslávneho chrámu zasväteného veľkomučeníkovi JURAJOVI Víťazovi v našom meste Krompachy na Spiši. Ďalšou radostnou udalosťou bolo zaradenie do zoznamu svätých starca SOFRONIJA (Sacharova) a to rozhodnutím Posvätnej synody Ekumenického patriarchátu v Konštantínopole.

Práve u starca SOFRONIJA, ktorý bol duchovným dieťaťom ctihodného Siluana Athoského, som sa inšpiroval v súvislosti s výstavbou chrámu. Starec SOFRONIJ, ktorý založil stavropigiálny monastier svätého Jána Krstiteľa v ESSEXE v Anglicku, ako archimandrita ruského pôvodu hovoril jednému kňazovi, svojmu duchovnému dieťaťu, ktorý pozeral na výstavbu nového chrámu v priestoroch monastiera: „Je ťažko v dnešných časoch stavať chrám. Lebo hneď sa vzbúria všetci démoni“ a pokračoval vo svojom rozprávaní jednou anekdotou, ktorú počul niekde v Rusku: „Jeden človek šiel do pekla, ale chcel, aby tam bol chrám, v ktorom by sa mohol modliť. Aj napriek svojej hriešnosti miloval Boha a chcel sa modliť. Začal v pekle vymeriavať pozemok, na ktorom by mohol urobiť základy chrámu. Jeden démon sa ho opýtal, čo to robí. On odpovedal: Chcem postaviť svätý chrám, aby som sa mal kde modliť. Démon zneistel, nakoľko nie je možné postaviť chrám v pekle a snažil sa mu v tom zabrániť. Nepodarilo sa mu to a tak si privolal na pomoc ďalších démonov. Ale ani oni nič nezmohli. Takto šli za najvyšším a predložili mu danú vec na posúdenie. Vtedy sa

zišlo množstvo démonov a vyhodili toho človeka z pekla, aby v ňom nepostavil svätý chrám".

Starec SOFRONIJ ďalej pokračoval: „Tak aj my staviame chrámy, aby sme premenili peklo na raj a aj keď sa nám to nepodarí, aspoň dosiahneme to, aby nás démon neprijal v pekle".

Touto formou i úsmevnou anekdotou by som sa chcel poďakovať všetkým darcom, ktorí prispievajú duchovne, modlitebne, materiálne, finančne, organizačne, ale aj akoukoľvek inou formou pri výstavbe svätého chrámu v meste Krompachy, kde každý, kto bude chcieť premeniť samého seba, bude mať možnosť. Totiž modlitba je to najdôležitejšie v živote človeka, ako hovorí svätý SILUAN Athoský: „Modlitbou sa človek chráni od hriechu, pretože myseľ, ktorá sa modlí, je sústredená na Boha a v pokore ducha stojí pred tvárou Pána, ktorého duša toho, kto sa modlí, pozná."

„Totiž duša Pravoslávia je vytvorená z daru modlitby", ako to nádherne napísal významný ruský filozof, spisovateľ a novinár Vasilij Vasilijevič Rozanov. Boží chrám, dom nášho nebeského Otca je predovšetkým domom modlitby. Duša každého človeka žije modlitbou, dýcha modlitbou, ako čítame v Jerondikone: „Modlitba mnohokrát nemení veci pre mňa, ale mňa pre veci" a ako dodáva archimandrita Emilian, igumen monastiera Simonos Petras na svätej hore Athos: „To, čo dáva zmysel celému nášmu životu i bytiu, nakoľko nám dáva Boha, je naša modlitba".

Boh Vám žehnaj za Vaše štedré dary, ktorými podporujete výstavbu chrámu v Krompachoch, v ktorom mnohí ľudia nájdu spásu svojich utrápených duší v dnešnom náročnom svete. Vaším prispením sa buduje ďalšia duchovná oáza pre veriacich i neveriacich všetkých vekových kategórií, ktorých kroky putujú do večného života k nášmu Stvoriteľovi neba i zeme, ktorý je naším milujúcim Otcom.

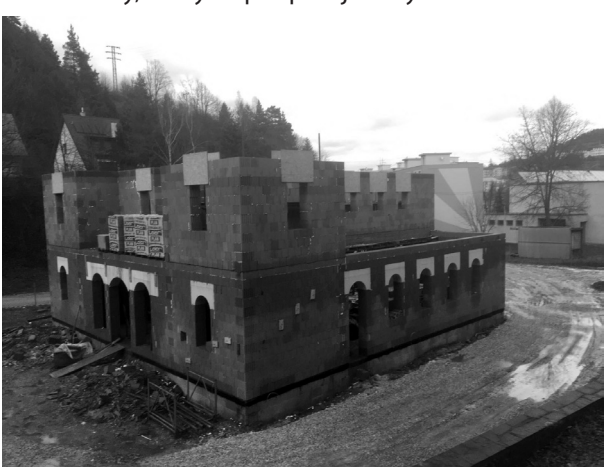

S požehnaním a prianím veľa Božej blahodate v Novom roku 2020

Štefan Šak, duchovný správca
Pravoslávnej cirkevnej obce Krompachy

Číslo účtu: SK75 0900 0000 0051 5370 0027

60 rokov manželstva

Pozdrav zasielame **manželom Chudinovým** do Zbudskej Belej, okr. Medzilaborce. Rok 2019 bol pre nich veľmi významný. Oslávili svoje 60. výročie manželstva. Počas života prešli rôznymi skúškami. Ale porozumenie, obetavosť, ktorá im nechýbala a nechýba ani dodnes, pomohla im prekonať životné prekážky.

Pán Michal je vo veku 88 rokov dlhoročným kurátorom, vždy obsluhuje otca duchovného pri prestole. Je to človek, ktorý dennodenne obetavo ráno a večer zvoní zvonmi na slávu Božiu. Pani Helena 80 ročná neustále okrášľuje Boží chrám zvonku a zvnútra. Stará sa o výzdobu a poriadok v cerkvi. Preto touto cestou im celá cirkevná obec Zbudská Belá praje ešte veľa síl, Božej milosti, veľa zdravia, rodinnej pohody na mnahaja i blahaja lita.

Duchovný správca cirkevnej obce a veriaci zo Zbudskej Belej a Valentoviec.

Blahoželanie k životnému jubileu

Bohom požehnaných 70 rokov svojho plodného života sa dňa 10. januára 2020 dožíva člen Rady Pravoslávnej cirkevnej obce v Slovinkách brat **Štefan Župina.**

Narodil sa v Slovinkách, kde vyrastal a dlhé roky pracoval v železorudných baniach. Je dobrým manželom, starostlivým, obetavým a zodpovedným otcom i dedom. Spolu s manželkou Elenou vychovali syna Miroslava, ktorý je pravoslávnym duchovným otcom, a dcéru Žanetu. Usilovali sa rozdávať im rovnakým priehrštím lásku, učiť ich úcte k blížnym, do sŕdc im vštepovali vieru v Boha a postarali sa o to, aby získali vzdelanie, ktoré si sami vybrali.

Brat Štefan je známy svojou angažovanosťou, pracovitosťou a starostlivosťou o potreby miestnej cirkevnej obce. Pre svoje organizačné schopnosti a rozvahu je náš jubilant dlhé roky členom Rady pravoslávnej cirkevnej obce Slovinky. Už dlhodobo pôsobí aj ako „cerkovník". Jeho služba v Cirkvi je vysoko príkladná, aktívna, obetavá a nezištná. Často je iniciátorom prác na zveľaďovaní cirkevného majetku – Božieho chrámu, jeho okolia i farskej budovy.

Náš jubilant Štefan, za všetko, čo ste doposiaľ pre našu cirkevnú obec vykonali, Vám všetci úprimne ďakujeme a do ďalších rokov prajeme hojnosť Božej blahodate, pevné zdravie, lásku, radosť a spokojnosť v kruhu svojich najbližších. **„Na mnohaja i blahaja lita!“**

Jerej Mgr. Miroslav Guba, duchovný správca a veriaci PCO v Slovinkách

75 rokov pozemského života

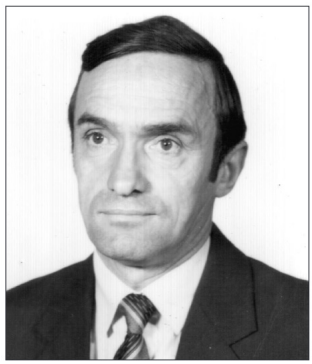

Ján Mňahončák sa 10. januára 2020 dožil krásneho životného jubilea. Brat v Christu Ján je dlhoročným kurátorom a v súčasnej dobe aj kostolníkom v Pravoslávnej cirkevnej obci v Ladomirovej. S láskou sa stará o chod chrámu. Je pevným a aktívnym členom PCO. Dôstojne prisluhuje pri bohoslužbách. Vždy rád pomáha všade tam, kde treba. Bol medzi prvými pri rekonštrukcii farskej budovy a chrámu. Aktívne pracuje v rade PCO, pri zabezpečovaní a organizovaní cirkevných podujatí.

So svojou manželkou Annou vychovali dvoch synov Pavla a Vladimíra v láske k Bohu a blížnym. Do sŕdc im vštepovali vieru a zmysel pre spravodlivosť. Teraz sa tešia zo 4 vnúčat. Janko je dobrým manželom, obetavým a milujúcim otcom.

Nech Ti, brat Ján, Hospodin pomáha a Prečistá Matka Božia Ťa ochraňuje, nech anjeli Tvoje kroky sprevádzajú.

Drahý brat v Christu, pri príležitosti Tvojho životného jubilea – 75 rokov Ti zo srdca želáme veľa zdravia a síl pre blaho svätej Pravoslávnej cirkvi a Tvojej milovanej rodine spokojnosť v kruhu najbližších.

Ďakujeme Vám obom za Vašu starostlivosť a vyprosujeme od nášho Stvoriteľa veľa zdravia, Božieho požehnania do ďalších rokov spoločného života.

Na mnohaja i blahaja lita !

Rada PCO a veriaci v Ladomirovej

Blahoželanie

19. decembra sa krásneho životného jubilea 80 rokov dožíva náš dlhoročný kurátor **Vladimír Šesták** z PCO Pichne. Brat Vladimír je človek s veľkým srdcom, stále ochotný pomôcť. Dlhé roky pôsobil ako pokladník v našom chráme. Spolu so svojou manželkou Irenou je krásnym príkladom manželského života. Za celé tie roky, odkedy pôsobím na tejto cirkevnej obci, stále ruka v ruke prichádzajú do chrámu. Brat

Vladimír svojimi názormi, nápadmi a postrehmi dokáže stále pomôcť pri všetkom, čo sa týka našej cirkevnej obce.

Preto mu v mene celej cirkevnej obce Pichne vyprosujeme od Hospoda Boha najmä pevné zdravie, nech má stále dostatok síl, aby mohol prichádzať do chrámu a pomáhať ako mu to sily dovolia. Nech Presvätá Bohorodička ho ochraňuje po všetky dni jeho života, aby ešte dlhé roky spolu so svojou manželkou mohli slúžiť Bohu i blížnym. **Na mnohaja i blahaja ľita!**

Prot. Mgr. Marián Kovaľ, duchovný PCO Pichne s veriacimi

Spomienka na nášho brata v Christu Alexandra Omasku

Akosi rýchlo ubehli tie roky od smrti vzácneho a úprimného človeka Alexandra Omasku. 19. decembra 2009 bol veľkým zlomom v rodine, ale aj v pravoslávnej obci Ladomirová, keď smrť si nečakane vyvolila zobrať zo sveta živých muža v rozkvete, stelesňujúceho dobro, ušľachtilosť a porozumenie. Prišla nehľadiac na vek, rodinu, prišla mlčky.

Táto zvesť otriasla všetkými, ktorí ho poznali. Ostala mladá 49 – ročná vdova a 4 – deti: Ľuboš, Alexander, Lenka a Daniel, rodina a priatelia.

Odišiel človek vo veku 52 rokov, plný elánu, predsavzatí a túžob. S jeho menom sa spájajú rôzne akcie a podujatia v obci a Cirkvi.

Ďakujeme Ti za všetko, čo si vykonal v prospech rodiny, obce a Cirkvi. Sašo, žiješ v našich spomienkach.

Spolu s manželkou Helenou ste vychovali svoje deti ako čestných a statočných ľudí, ktoré sa v živote uplatnili. Chlapci sa pokorne podriadili Božiemu volaniu. Najstarší Ľuboš a najmladší Daniel sa stali kňazmi, prostredný syn Alexander vstúpil do monastiera sv. Jána Ruského v Tesalonikách /Grécko/, ktorý sa nachádza na polostrove Kasandra, na hore v mestečku Peftochori. 1. novembra 2010 bol podstrihnutý za mnícha s menom Polykarp. Na tejto významnej udalosti sa zúčastnili: jeho mamka Helenka a súrodenci – Ľuboš, Lenka a Daniel, matuška Darina Kačmárová.

Naďalej sa modlíme za upokojenie duše Alexandra a prosíme Darcu života Isusa Christa, aby nebohého upokojil a prijal do nebeského Kráľovstva. Vičnaja jemu pamjať i blaženyj pokoj!

Rada PCO a veriaci v Ladomirovej

Spomíname

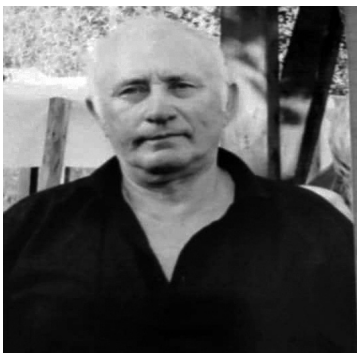

22.12.2019 uplynie 10 rokov od chvíle, kedy nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec, dedko, svokor, brat **Michal Šimko** z cirkevnej obce Slovinky.

Jeho odchod prišiel tak nečakane a náhle, že nás všetkých veľmi zaskočil. Brat Michal bol človek plný sily, energie, radosti zo života a so svojským zmyslom pre humor. Nechýbal mu úsmev na tvári. Veľmi sa tešil zo svojej rodiny, najmä zo svojich krásnych vnúčat. Pravidelne navštevoval chrám, a bol členom speváckeho zboru PCO Slovinky.

A hoci už uplynulo 10 rokov od jeho smrti, vo svojich modlitbách a myšlienkach sme naňho nezabudli.

Preto prosíme nášho Stvoriteľa, aby mu dal večný odpočinok vo svojom nebeskom Kráľovstve. **Vičnaja jemu pamjať!**

Manželka Mária, deti Peter, Mária, zať Jozef s rodinami

„Upokoj, Hospodi, dušu raba Tvojeho...“

Dňa 20. októbra 2019 vo veku nedožitých 70 rokov zosnul náš brat v Christu **Cyril Kopčík.** Spolu so svojím bratom, zosnulým prot. Michalom Kopčíkom, bol hlavným iniciátorom a realizátorom výstavby pravoslávneho chrámu v Poprade, v ktorom sa aj ich zásluhou už 13 rokov schádzajú pravoslávni veriaci z blízkeho i vzdialenejšieho okolia na bohoslužby. Aj napriek dlhoročnej vážnej chorobe bol „dušou“ cirkevnej obce a nevynechal žiadnu príležitosť prísť do chrámu, či akokoľvek pomôcť.

Pohrebné obrady v popradskom chráme slúžili mitr. prot. Milan Gerka, prot. Juraj Jura, prot. Marek Ignacik, prot. Vladimír Kocvár a jerej Marek Kundis za prítomnosti veľkého množstva pravoslávnych veriacich, známych a bývalých spolupracovníkov zosnulého Cyrila.

Jeho miesto v chráme ostalo po ňom síce prázdne, ale naša modlitebná spomienka na jeho dobré skutky pre blaho Cirkvi a jeho radostný výraz tváre ostanú v našich srdciach aj naďalej. **Vičnaja jemu pamjať!**

Duchovný správca a veriaci PCO v Poprade

OBSAH - Оглавлєнїє

POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku - Christovo Narodenie 2019-20 3

Christós raždájetsja, slávite!
(Jer. Michal Sivík) 6

Nový rok
(Prot. ThDr. Štefan Horkaj) 7

Žitije svjatoho otca našoho Vasilija Velikoho, archijepiskopa Kesarijskoho 8

Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Ôsmy žalm (1. časť)
(Protodiakon Ján Husár) 12

Zbožnosť lekárov
(Prot. Peter Soroka) 15

Stojíme vo viere? /5/
(Prot. Peter Kormaník) 16

„Kvôli mnohým starostiam človek zabúda na Boha“
(Starec Paisij) 18

Čo chcú a ako chcú...
(Starec Porfírij) 19

Spomienka na otca Juraja Sičáka, dekana a správcu cirkevnej obce Ubľa a Brezovec
(Prot. Ján Biloruský) 20

Na Jordáne v Ladomirovej 23

Zo zahraničia 25

Zo života prešovskej eparchie 29

Zo života michalovsko-košickej eparchie 32

Výstavba svätého pravoslávneho chrámu svätého veľkomučeníka JURAJA, Víťaza v meste Krompachy – poďakovanie
(Prot. Štefan Šak) 36

Blahoželanie 38

Posmrtná spomienka 40

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

„Na Jordani vo Vladimirovoj“ - maľba archimandritu Kyrilla Pyžova, 1934

Odkaz sv. Cyrila a Metoda — Заповіт св. Кирила і Мефодія

01 / 20

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Ročník LXV/2019
ISSN 0139-9012

S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska

Vydáva: Metropolitná rada Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0901 724 736
E-mail: ocam@orthodox.sk
Web: www.orthodox.sk, www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Peter Soroka
Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o. čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € + poštovné 6,- €,** polročný príspevok pre jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**
Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**
BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:
Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov
Tel. č.: 051/7724 736
E-mail: mrpc@orthodox.sk
Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.
Číslo indexu: EV 173/08.